

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum
Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant**

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

Februarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

FEBRUARIUS.

I.

S. Ignatius M.

Mihi autem absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri JESU Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Gal. 6. 14.

1. **C**onsidera, quàm generoso animi decreto exclamet Apostolus nolle se gloriari nisi in Cruce Domini sui: *Mihi autem absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri JESU Christi.* An non poterat ille meritò gloriari in sapientià ejusdem Domini sui, cujus aded ipse factus est particeps? gloriari pietate, gloriari potentia, gloriari potestate plusquam humana patranda miracula? omnino potuit. Et tamen solum gloriari voluit in Cruce, quæ tunc erat opprobrium mundi. O te beatum, si perinde nôsses æstimare aliquando gloriam tam præclaram! tu verò quid agis? Satis tibi est gloriari Cruce Christi, sed non vis gloriari in Cruce. Cruce Christi gloriaris, quia gloriæ tibi ducis esse Christianum, & ita quasi sectator Crucifixi ejus Crucem signis tuis inseris, illam adoras, illi applaudis, illam exaltas. Sed non ideo gloriaris in Cruce, quia non curas ex illâ pendere crucifixus, sicut ibi aspicias pendentem Christum. *Et tu incipe tandem exclamare*

cum veritate: Mihi autem absit gloriari nisi in Cruce. Tria sunt, si rite perpendas, quæ constituunt Crucem, summa nuditas, summus dolor, summus contemptus: & cum in his gloriam tuam posueris, eam pones in Cruce. Mundus gloriam suam in divitijs, in voluptatibus, in dignitatibus constituit. Gloria tua debet esse omnino contraria.

2. Considera, quid sit mundum esse tibi crucifixum, & te mundo. Est à te mundum, & te mundo prorsus diversa sentire. Cum duo in eadem Cruce hærent confixi, necesse est, ut unus alteri humeros obvertat. Idem in proposito nostro debet accidere. Mundus tibi humeros vertit, te quoque humeros illi vertere necesse est. Mundus te ludibrio habet, quia non curas illa bona, quæ ipse desiderat. Et tu vice versâ illum habe ludibrio. Mundus te non amat, nec tu ipsum ama. Mundus te non æstimat. Neque tu ipsum. Hæc erit Crucifixio quædam perpetua.

3. Con-

3. Considera, si ita mori cupias mundo Crucifixus, opus esse, ut primo mundus moriatur tibi: Unde non dicit Apostolus: *Ego mundo Crucifixus sum, & mundus mihi. Sed mundus mihi crucifixus est, & ego mundo.* Mundus tibi moritur, quando omnibus ejus bonis opere ipso renuncias; quia nihil tunc habet amplius, quo te alliciat, & ita tibi est quasi mortuus. Tu moreris mundo, quando illi renuncias etiam affectu, tunc enim nec allici quidem potes, & ita tu quoque es quasi mortuus mundo. Vis igitur affectu facile renunciare bonis mundi, divitijs, voluptatibus, honoribus exemplo tot Sanctissimorum Religiosorum, qui idcirco dicuntur mortui mundo! Illis renuntia; Si

fieri potest, etiam re ipsa, convolvendo ad septa canobij, & fac, ut modo dicebam, ut mundus sit mortuus tibi. O quantum prodigium non collocare in his bonis cor suum, dum possidentur: *Beatus dives, qui post aurum non abiit.* Eccl. 31.8. Ita loquitur sacer retus: non ait: *Beatus vir;* quia illud est summum prodigium.

4. Considera ad hanc crucifixionem tam beatam perungi non posse nisi per JESUM Crucifixum. Ideo dicitur: *Per quem &c.* Amor illius, qui tanta pro te passus est, debet efficere, ut mundus moriatur tibi, tu mundo. Quid non potest, si illum admittas, amor Christi? Scrutare patet Magni Martyris Sancti Ignacij, ibi videbis.

II.

Festum Purificationis.

Apparebit in finem, & non mentietur. Si moram fecerit, expecta illum, quia veniens veniet, & non tardabit. Hab. 2.3.

1. Considera maximam difficultatem illius, qui DEO famulatur, videri denique totam eò reduci, ut illi non dissidat, nec inter adversitates, nec inter ariditates, nec inter ceteras mentis offuscationes, quæ nobis persuadent, illum penitus recessisse. Cum fruimur Divinâ presentia, facile est agere bene. Difficillimum verò, quando, ut ita loquar, in tenebris versamur. Certus igitur esto, si talis status tibi fortè contingat, Dominum tuam periclitari constantiam.

R. P. Pauli Segneri *Manna Animæ.*

2. Considera, quid interim à te requiratur? ut illum expectes. Non dicitur, ut illi obviam procedas, ut allabores, ut circumneas investigando, id enim nimium ægrè fieri potest in tenebris. Ipsa sponsa de nocte diu quæsivit, ut inveniret. Solum dicitur, ut illum patienter expectes: *Expecta illum.* Quid sibi vult hoc verbum *Expectare?* vult, ut saltem persistas in loco, ut pergas facere illa ipsa opera quoad materiam, orando, confitendo, sacram sumendo communionem,

F

libros

libros legendo Spirituales, opera pœnitentiæ quâ publica quâ privata obeundo, etsi gustum non habeas. O quanti meriti talis est constantia! hoc est servire DEO propter DEUM.

3. Considera tali constantiæ magnam esse sociandam Longanimitatem: nam eam habere facile est, sed non diu. Itaque si etiam *Moram fecerit, expecta illum*. Tunc moram facere videtur, cum credimus nos partes nostras pro viribus implere, cum desiderantes, rogantes, obrestantes, caventes sedulo, nequam nostris defectibus illi demus causam fugæ, & tamen hanc ille non aufert, suam nobis, ut solet, denuò indulgendo præsentiam. Ne dubites fore aliquando, ut indulgeat, quia pollicitus est: *Apparebit in finem, & non mentietur*.

4. Considera Dominum verè aliquando apparere inter has tenebras, dum per momenta vultus sui quendam radium tralucere sinit. Attamen non venit perfectè. Sed non ideo desponde animum, quia demum non *apparebit* duntaxat, sed *veniens veniet*, seque dabit possidendum, uti hodie fecit sancto Seni Simeoni, cui licuit eum sustinere brachijs, palpare manibus, dissuaviari, ulnis complecti, & tam tenerè exosculari. En maximum præmium, quod obtingit vivâ fide diutiùs expectanti Dominum, nempe ut deinde modo tantò nobilio-

re suaviorèque illo fruatur. Tunc enim verò dici cum veritate potest: *Letati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti, annis, quibus vidimus mala*. Ecce quis tunc status sit animæ, non videtur sensisse mala præterita, sed vidisse tantum.

5. Considera, etsi per omnem vitam expectandus esset Dominus in hoc statu desertionis, tristitiæ, tædij, quod rarum est, dici tamen posse: *non tardabit*. Quia saltem in morte præsentissimum invenies: *Apparebit in finem*. O ut tunc revelabit tibi faciem, ut assistet, auxiliabitur, & documenta dabit, te magis ab illo semper amatum, quam ipse crederes. Hæc plerumque solet esse merces illius, qui fideliter Domino servivit tempore desertionis etiam longissimæ, mori cum summâ suavitate, *in osculo Domini*, & in eo articulo deponere omnes scrupulos, afflictiones, angustias, obfuscationes. Imaginare proinde Dominum jam in procinctu stare, ut veniat: unde roties in scripturâ sacrâ *Veniens* vocatur. Fortè mors tibi jam est proxima, jam imminet, jam aggreditur. Fortè accessus mali, qui eam tibi accerset, jam maturuit. Quid de te foret, si interea perdidisses constantiam?

III.

Audiendi, & auscultavi. Nullus est, qui agat penitentiam super peccato suo dicens: quid feci? Jerem 8 6.

1. Considera, sive spectes opera hominum, sive sermones audias, rarissimos inveniri penitentes. Multi sunt, qui volunt agere penitentiam, pauci, qui agant. Nunquam enim adduci possunt, ut illam agant. Ad mortem usque expectant; & tum subito se delusos agnoscunt. Equid tibi prodesse potest voluntas etiam bona, quæ ad opus non redigitur? Eorum, qui voluerunt agere penitentiam, & non egerunt, plenus est Infernus.

2. Considera, esse nonnullos, qui etiam in vita agant penitentiam. At quando? cum explevis cupiditatibus, ut ita loquar, jam habent fatiçtatem peccandi. An isti agunt penitentiam super peccato suo? Haud lanè, sed agunt super peccatis. Vix inveneris,

qui statim, ac peccaverit, illud agnoscat, illud confiteatur, illud detestetur, deploret, dicatque: *Quid feci?* De quorum numero tu es?

3. Considera, quòd nemo penitentiam agat, hinc nasci, quia nemo querit: *Quid feci?* quomodo fieri posset, ut non disflueres amarissimis lacrymis, si cognosceres id, quod fecisti peccando? Tunc offendere DEUM adeò bonum? cum, qui te condidit, qui te conservavit, qui redemit? tunc accersere tibi tantum mali, ut viliissima satisfacias cupiditati? ejus gratià te privare? gloria jacturam facere? æternæ dæmonis servitutem mancipare? O quanta tibi est causa ingeminandi: *quid feci?* miserum me, *quid feci?* *quid feci?* sed tu de hoc non cogitas.

IV.

Facti sunt abominabiles, sicut ea, qua dilexerunt. Ol. 9. 10.

1. Considera miram differentiam, quæ inter intellectum & voluntatem intercedit. Si contra voluntatem cogitatione aliquâ vexeris rei abominabilis sive blasphemie, sive fraudis, iræ, lascivie, non idcirco tu sis abominabilis. Tunc solum sis abominabilis, cum amas. Causa est, quia intellectus per suos actus non egreditur extra se, sed in se recipit rerum

imagines, quæ ad ipsum transmittuntur, ita ut non possit non recipere. Potentia est, ut vocant, necessaria. Voluntas exit per suos actus ad rem amatam, ita ut in illam transformetur. En igitur fœdam metamorphosin, quæ in te accidit, si quid ames diabolicum, brutum, terrenum. Tunc enim efficeris diabolicus, brutus, terrenus.

F 2

2. Con-

2. Considera in hac metamorphosi consistere fœdam illam deformitatem, quæ post peccatum manet animæ impressa. Et ideo O quanto terrore staret artonitus, si te ipsum in eo statu posses contueri. Tunc videres, quàm merito peccator in scripturis sacris Vipera, Equus, Canis, Sus appelleretur, quia dum sequitur appetitum, his brutis animalibus proprium, revera animo in unum horum transformatur. Et tu non fatagis per pœnitentiam quamprimum reparare formam amisam? O quantum te affligeret videre te ipsum quoad corpus transformatum in tuem, prout Armenia Regi Mirridati accidisse legitur. Et non doles, quod animalis tam fœdi speciem indueris, sed quoad animam?

3. Considera, quemadmodum, qui amat rem abominabilem, etiam

ipse redditur abominabilis pro ratione rei amate, ita fieri pulcrum, honorabilem, Divinum, qui ejusmodi aliquid amat efficaciter, quia in id etiam ipse transformatur. Transformatur in DEUM: *Talis est quisque, inquit Aug. Tr. 2. in Ep. 3. Jo. Qualis est ejus dilectio. Terram diligis, Terræ. DEUM diligis? quid dicam? DEUS eris.* Et tu cum adipisci possis formam tam nobilem, non curas? At bene adverte, ad id non sufficere qualem-cunque amorem simplicis complacencia, quo nonnunquam feruntur etiam ipsi mali ad virtutem, dum illam in alijs approbant, celebrant, laudant, sed eam nihilominus relinquunt, cui lubet. Oportet esse efficacem, vivum, vehementem, & illi similem, quem in te ipse experiris, cum ferio amas.

V.

Deponentes omne pondus, & circumstantes nos peccatum per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem JESUM, qui propositio sibi gaudium sustinuit Crucem confusione contemptâ. Hebr. 12. 1.

1. Considera, quale sit certamen, quod tibi proponitur: *Propositum tibi certamen.* Illud hand dubiè, quod tu suscipis adversus tres adeo famulos hostes, qui tibi adimere nituntur æterna bona, nimis amor habendi, amor voluptatum, amor honorum. Hoc est certamen, à quo in hac terrâ nemo est immunis; adeo, ut, si demones ipsi te infestent, aliud non agant, quàm quod suscitent contra

te unum ex his hostibus, qui te lacessat. Oportet igitur animari ad tam grande certamen, & ita non solum ad hoc ire, sed cursu contendere: *Curramus.* Quod tunc fiet, cum paupertas, dolor, contemptus, quæ sunt partes contrariæ in hoc conflictu, non tantum acceptantur, sed ultrò expectantur *per patientiam*, id est, per invictum propositum patiendi: *per patientiam.*

cientiam curramus ad propositum nobis certamen.

2. Considera, ut id præstes, opus esse, prius impedimenta deponi, quæ duo sunt, *Pondus*, & *Circumstans nos peccatum*. *Pondus* est peccatum commissum, quod suâ mole trahit ad aliud peccatum. *Circumstans peccatum* est occasio, quæ fortè circa te est, illud iterum committendi. Itaque necessarium est deponere pondus, ut etiam currere possis ad certamen. Quoniam ad currendum, hoc est ad occurrendum adversis magnâ virtutè opus est. Hanc verò quomodo sperabis, dum vires à peccato penitus opprimuntur? necessarium quoque est deponere occasionem peccandi, ut possis viriliter certare. Nam quomodo solo deposito peccato eò pertinges, ut facile abstineas à voluptatibus impuris, ut te maceres, ut mortifices, ut lucra illicita contempnas, ut gloriam & honores negligas, dum semper versaris tot inter contraria illicita, quæ tibi blandiuntur? hæc dementia est. Vide igitur bene, in quo statu verseris, & an ita sis dispositus ad currendum & configendum.

3. Considera, depositis impedimentis, adhuc opus esse, ut te animes exemplo Christi, qui tanta pati pro te voluit. Et hoc efficiet, ut aquiras illam patientiam, illud, inquam, invictum patiendi propositum, de quo dicebam. Vide igitur, quis sit Dominus, qui tanta pro te tulit; Ipse JESUS, Dominus tam dignus, tam delicatus, & tu vel ad solum ejus aspectum non resumis animum? Si non-

dum altiore modo possis meditari Christi patientis arumnas, sic age: sume in manus Crucifixum, & ibi *Aspicens in auctorem fides*, & *consummatorem JESUM*, considera vultum illum tui causâ exanimem, emortuos oculos, ossa nudata, membra adeò habita crudeliter, laniata, excarnificata, undantia cruore, neque dubita hunc aspectum etiam solum suffectorum; ut te compungat, & confortet. Hic est serpens æneus, qui visus sed fixo obrutu virtutem habet persanandi debilitatem tuam. Unde nota, non dici *Aspicens auctorem*, sed *in auctorem*; quia non figendus est oculus in solâ specie externâ, quam vides adeò pro te laceram: sed ad interna illo ipso aspectu penetrandum, considerando, quis sit ille, qui tanta patitur. DEUS ipse homo factus.

4. Considera, ut magis animeris, eundem JESUM hic vocari Authorem fidei & consummatorem, quia, qui nunc est Author in te fidei super terram, illâ instruendo intellectum, illam imprimendo voluntari, & signis tam varijs confirmando, erit post hæc ejus Consumator in cælo, remunerando clarâ visione DEI, in quam denique fides resolvetur, dum in cognitionem vertitur intuitivam, & hoc quoque modo verè consumatur. Ecce igitur, ut JESUS confortare te debeat, & ut Author fidei, & ut Consumator. Ut Author per id, quod modò promittit, ut Consumator per id, quod postea præstabit.

2. Considera, si ille tibi modò proponat grande certamen, non propone-

re rem sibi inexpertam. Non erat Christo revera imposita patiendi necessitas, prout illam tibi imponit corruptio naturæ. Ejus arbitrio permittitur, frui, si velit, quocunque genere honorum. Ipse tamen, ut tibi exemplo præiret, *Proposito sibi gaudio*, illud respuit, & loco divitiarum, quas tantâ copiâ poterat possidere, elegit paupertatem, loco voluptatum elegit dolorem, loco honorum elegit contemptum, & hoc est, quod dicitur: *Sustinuit Crucem*. Imaginare tibi vitam Redemptoris tui unam fuisse Crucem continuam, cui ipsum affigebant tres illi crudeles carnifices Paupertas, Dolor, & contemptus. Tres isti adhaeserunt illi comites in natiuitate, in vitâ, in morte. Tu è contratio tantopere illos refugis? Oportet agere ad modum Christi, & magno animo illis occurrere, à quibus abesse non potes: *Ad certamen currere*.

6. Considera, cur dicatur, cum amplecteretur hanc Crucem, nominatim contempnissè confusionem. Certum est eum contempnissè mala cætera gravissimâ. Contempnit frigus, contempnit somnum, funes, flagra: at non in his, sed in contemnendâ confusione maxima fuit difficultas. Proinde si-

cur fatis est, ut nôris à Davide superatos Philistæorum exercitus, dicere, ab illo superatū gigantem, ita ut innotescat Christum facillè superâsse tot mala alia. dicere sufficit ab illo victam confusionem, præsertim tantam, quanta fuit illa Christi. Oportet igitur te quoque contra hanc fortius armari. Multum conducet ad obsequium DEI superare paupertatem, multum conferet vincere dolorem, sed præ omnibus esse tibi debet victoria contemptus.

7. Considera non dici, Christum superâsse contemptum, sed contempnissè; *Confusione contempnâ*. Quia hic est modus facillè illum superandi, si contemnas. Id quod te facit tantopere formidare parum confusionis, est nimia æstimatio, quam habes de judicijs hominum. Quid refert, quid de te populus loquatur? vera æstimatio illa est, quæ de te in Paradiso habetur inrer Angelos, & Archangelos, ad ipsum solium Augustissimæ Trinitatis. Hanc igitur spectare convenit. Illa hominum vana est, instabilis, iniqua, fallax, brevis, sine illam, qualiscunque sit. Verbo, hoc est facillè superare confusionem, non æstimare. *Spernere, sperni*.

VI.

Ecce breves anni transeunt, & semitam, per quam non revertar, ambulo. Job. 16. 23.

Considera annos transire celetiter, & ut verum esse cognoscas, retro flexis oculis eos specta, qui jam transierunt. O quam breves videntur tales erunt etiam illi, qui restant. quid igitur dicam, quòd tam exiguam curam

curā geras pro cælo merita cumulādi ; *Breves anni transeunt*, & tu tantum in-
de tribuis somno? *Breves anni transeunt* : & nihilominus tantum vanitati
concedis? *Breves anni transeunt* : &
tantum vitij indulges? Ah! quæ hæc
stultitia ineffabilis? *Mane semina se-
mentinum Eccl. 11. 6.* Consurge tem-
pestive, ut ores, ut psallas, ut studeas,
ut agas aliquid ad utilitatem proxi-
mi; tantum enim boni in æternitate
colliges, quantum in tempore semina-
veris.

2. Considera tempus non tantum
esse breve, sed irrevocabile, adeo, ut
quidquid ejus perdis in præsens, per-
ditum sit semper: non redit, non reci-
pitur, & instar aquæ, quæ aliquando
suo alveo decurrit, non revertitur am-
plius. & tu tamen tam exiguum illi
pretium ponis? In morte agnosces, quis
dolor futurus sit illud permisisse
frustra dilabi. O quomodo tunc suspi-
rabis non duntaxat illos annos, quos
nunc negligis, sed eas horas, eas minu-
tias, ea momenta, & minimas tempori-
s particulas, quas modò pudet æsti-
mare, ne non tam amans quàm parcus
videaris. Et tamè quid ait Dominus de
hoc loquens? *Particula boni domi non te*

pretereat. Eccl. 14. 14. Ecce num pre-
tiosum sit tempus. Tu effluere illud
finis ad instar aquæ; & ille præcipit, ut
in pretio habeas ad instar auri, ut æsti-
mes etiam minutas particulas. Nec
est quod miteris. Singula temporis mi-
nutiæ, si rite negotieris, majus lucrum
asserre possunt, quàm sit maxima
mundi Monarchia.

3. Considera, quid non faceret u-
nus damnatorum, si magno DEI bene-
ficio denuo suscitatus à capite ordiri
posset vitæ cursum. Credisne tam
sæcorderem fore in usu temporis à DEO
sibi concessi? O quàm ille laboraret,
quàm fatigaret se ipsum, quàm solici-
tè caveret, ne vel punctum temporis
periret utilitati animæ suæ? Id verò
illi non conceditur, quid igitur fiet, si
tunc primum æstimare tempus cape-
ris, cum illud recuperari non potest?
Dic ergo sæpe intra te ipsum cum bea-
to Job. *Semitam, per quam non rever-
tar, ambulo.* Semita est vita hominis,
quæ non nisi semel calcatur, qui novit
uti occasione opportunâ ditandi se i-
psum, & faciendi profectum, beatus
est; qui hanc negligit, æternum redire
non potest ad corrigendum errorem.

VII.

S. Romualdus.

*Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus, non efficiamur inania glo-
ria cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes. Gal. 5. 25.*

1. Considera, quemadmodum cor-
pus tuum, in omni actione suâ mo-
vetur ab animâ, ita animam quodq; tuam
in omni actione suâ movendam à Spi-
ritu

ritu sancto: quia uti anima corporis, ita Spiritus sanctus vita est animæ. quod si ita se res habeat, ut quid in tuis actibus alio spiritu regi te finis, nempe proprio spiritu? Spiritus Domini est, qui solus dirigere debet intellectum, quia spiritus proprius, tuus, in quâ genius fluctuans, instabilis, & inquietus est, nec habet aliquid solidi: *Sicut parituriens cor tuum phantasias patitur, nisi ab Altissimo fuerit emissa visitatio. Eccl. 34. 6.* Et Spiritus Domini est, qui etiam movere debet voluntatem, non spiritus proprius, naturalis, inquam, propensio, quam sentis ad illos tuos actus, quicunque fuerint. Aliàs de illorum eris numero, *qui ambulant in vanitate sensus sui: Eph. 4.* ita ut si ille tuus naturalis affectus malus non sit, factem vanus, inutilis & instabilis sit, nec meriti quidquam habeat. Vis ita ambulare, ut omnes tui actus seu passus animæ recto tramite te ad paradysum deducant? sine te dirigi, & moveri à solo Spiritu sancto: *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. Ps. 142.* Anima intellectu & voluntate constat, atque ita tam intellectum quam voluntatem ambulare oportet in virtute illius, qui utriusque est anima, videlicet Divini Spiritus: *Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus.*

2. Considera, si unicè regi te convenit à Spiritu S. longè minus te regendum ab ullo spiritu, qui Sancto adversetur, & qui sunt isti? sunt tria illa vitia, quæ præ aliis sunt purè spiritualia. Vana gloria, Ira, Invidia. Ideo, cum dixisset Apostolus: *Si Spiritu vivimus, Spiritu & ambulemus,*

mox subjunxit: *non efficiamur inanis gloria cupidi, invicem provocantes, invicem iridentes.* Hi sunt tres illi spiritus, qui potiorum movent humani generis partem. Illi ipsi, qui cum maximè Spirituales nominantur, nunquam nihil ferè habent de Spiritu, quàm tria hæc vitia, quæ in illis tyrannidem exercent. Videbis ex his facere eleemosynas, alios studere, alios laborare, & in pulpitis disfluere sudore, sed non nisi ad captandam auram popularem: *Dilexerunt gloriam hominum magis, quam gloriam Dei. Io. 12. 43.* Videbis eos agere poenitentias etiam austerissimas, deinde verò non ferè contemptum etiam levissimum, contentiosos, iracundos, sempèrque promptos ad vindictam. Videbis intentos promovendo cultui Divino in administratione Sacramentorum, aliisque doctrinæ & pietatis Exercitiis maximi meriti. Sed deinde cernes invidos: adeò, ut neminem ferant, qui illis possit æquari. O quam facile contingit unum horum spirituum in sinu animæ recondi, qui non solum eam regat & moveat, sed etiam exagitet. Hoc foret funestissimum signum. Si enim, *qui Spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei.* Quid erit, qui agitur spiritibus adeò diversis? Tunc aliquis *Agitur,* cum vellet aliquid, sed vi quadam majore rapitur ad aliud volendum. Vellet esse humiles, mortificati, modesti, benigni, quia cognoscunt ita conditioni status sui convenire. Sed non sunt, et si velint: *aguntur.* Dicit nequit, quantum inter se tribus istis maledictis spiritibus infringi tam violentam potentiam.

3. Con-

3. Considera, quàm malignus sit spiritus vanæ gloriæ, qui ideo spiritus vocatur, quia proprium ipsi est Inflare. Implet te vanitate, quia ad id avidè procurandum impellit, quod neque solidum, neque verum, nec utile, addeoque vanum est. I. non est solidum; quia gloria ab hominibus profecta quasi flos agri subito marcescet. *Omnis gloria ejus quasi flos agri.* Isa. 40. II. Non est verum, quia vera gloria tibi inest, & ita pariter te perficit. *Gloria nostra hæc est testimonium bonæ conscientie.* 2. Cor. 1. Et non consistit in bonâ existimatione, quam de te homines conceperunt, etsi omnes unanimi consensu supra seipfos te effertant. Hoc non est nisi imaginarium simulacrum, idolum vanum. *Populus verò meus mutavit gloriam suam in idolum.* Jer. 2. 12. III. Non est utile, quia nihil omnino conducit ad consecutionem ultimi finis, qui est gloria Paradisi: potius ab illa te impedit: *Recepisti mercedem tuam.* Adverte tamen non dici: *Non habeamus inanem gloriam, sed: non efficiamur inanem gloriæ cupidi.* Quia gloria sequitur etiam fugientem. Sufficit ergo, ut, si illam admittere fueris coactus, non aestimes, non ames, non inleris, quasi idcirco dignior gloriâ, quia illa non quærenti offertur. Hoc enim jam est ejus desiderium inchoatum. Dic; nec propter te cæpi, nec propter te desinam, ut qui gloria suæ curam Deo penitus relinquit. *Ego autem non quero gloriam meam: est, qui querat, & judicet.* Joan. 8. 50. Dei judicium esto, quando

A. P. Pauli Segneri Manna Anima.

tibi conveniat aut non conveniat esse laudatum.

4. Considera, quàm malignus sit spiritus Iracundiæ, dictus spiritus, quia proprium illi est esse impetuosum. *Impetum concitati spiritus ferre quis poterit?* Prov. 18. 14. Agit te in rixas præcipitem, itaque facit, ut dum vis lædere, ipse lædatis. *Perdis animam tuam in furore tuo.* Job. 18. 14. Siquidem uno ictu tria tollit maxima bona: pacè cordis, pacè cum proximo, pacem cum Deo. I. Tollit pacem cordis, quia agis ad modum maris, quod navi insultare non potest, quiit turberur. Unde scriptum est: *Non te ergo superet ira, ut aliquem opprimas.* Job. 3. 6. 18. Donec tu alium superes, necesse est te prius superari ab Irâ. An non potior est pax cordis, quàm omnes illæ victoriæ flocci pendendæ, propter quas illius pateris jacturam? *Melior est buccella sicca cum gaudio, quàm domus plena victimis cum jurgio.* Prov. 17. 1.

II. Aufert tibi pacem cum proximo: quia ira tua iram provocat aliorum, & ecce lites. *Qui provocat iras, producit discordias.* Prov. 30. 33. Et tamen ad hanc pacem servandam æquum omnino esset privare te ipsum multis etiam justis designationibus animi, illi postponendo, si necesse foret, etiam jejunia, flagella, aliæque similia virtutum opera, quæ sine dubio charitati cedunt, quam Dominus voluit proprio suo cultui anteferri: *Miserericordiam volo & non Sacrificium.* Os. 6. 6.

G

III. Am-

III. Aufert tibi pacem cum DEO : quia, dum ita semper es promptus ad tuendum te ipsum, illi non satis fidere videris : *Dalocum ira.* Rom. 12. Ira Divina est ejus Justitia, quæ sine dubio causam tuam defender. Sed convenit, ut illi des tempus : Non enim est ira præceps, ut tua, sed est ira tranquilla : *Cum tranquillitate judicas.* Sap. 22. Tu igitur, cum illam tam audacter prævertis, quid aliud agis, quam quòd illam provocas contra te ipsum? Vide ergo, an non hic spiritus Iracundia sit spiritus perniciosus.

5. Considera, quàm pariter malignus sit spiritus Invidia, dictus spiritus, quia proprietatem habet siccandi. *Spiritus tristis exiccat ossa.* Prov. 17. Quomodo tu redigi potes ad tam miserum statum, ut alterius exaltatione tristeris, quasi illa in tui cedat contemptum? Te subito omnis virtus discruciat, quia scriptum est : *Putredo ossum invidia.* Prov. 14. An notasti aliquando, quod genus mali sit putredo? Malum est, quod nascitur de bono non suo. Imò quòd partes sunt magis delicatæ, carnosæ, pingues, eò magis illam producunt. Itaque invidia putredo nominatur, quia de bono nascitur alieno. O putredinem, quæ non solum corrumpit, & dolet, sed & nauseam procreat! nonne pudor est, inde te lumere occasionem tristandi, unde deberes maxime lætari? Si multi sunt, qui gloriam DEO reddant, numquid eò melius est? *Quis tribuat, ut omnis populus propheter?* ajebat Moyses, cum audivit spiritum suum multis a-

lijs communicatum. *Num. 11. 29.* Ita te quoque loqui oportet, præsertim si consideres Iracundiam illi dominari, qui sensum perdidit, Invidiam verò, qui eum nondam acquisivit: *Strulum interficit Iracundia, & parvulum occidit invidia.* Job. 5. 2. Igitur festina. Putredo malum est, quod semper crecit, crescitque velociter: unde & cito, & sine miseratione curandum. Nec ferro parcendum nec igni. Cum advertis te deliquisse per vilem actum invidiæ, alterius laudibus indignando, aut eas deprimendo, graviore quadam penâ te castiga, itaque putredinem interfice prius, quàm ipsa te interficiat usque ad ossa penetrando.

6. Considera Iracundiam & invidiam duos esse pestilentes surculos nimii amoris, quo afficeris ad gloriam humanam. Hanc enim si sperneres, non tam grave tibi foret, si ve quòd tibi infra alios consistendum sit, & sic non tantà irâ effervesces: vel quòd alij supra te consistant: & sic non tantà invidiâ tabesceres: Ideo Apostolus, postquam dixit: *Non efficiamur inanis gloriæ cupidi.* statim adjecit quasi explicando id ipsum, *invicem provocantes, invicem invidentes.* Oporter igitur tollere radicem, atque ita toti malo promptum asferre remedium. Non tantum cape fastidium gloriæ humanæ, sed etiam horrorem, considerando, quantum ejus amor virtuti nocet. Et in hunc finem constituto ante oculos crucifixo perpende, quomodo ipse in hoc truncò omnem conculcaverit gloriam, & scopum se posuerit

fuerit inimicis, in quem Ira & Invidia
ecla sua exonerarent, ut tu contra duo
hæc vitia odium conciperes, quàm po-
ses, maximum, dum vides illa bono

tuo JESU attulisse mortem, Iram Sa-
cerdotum, qui ejus prædicatione va-
pularunt, & Invidia scribarum, quos
suis prodigijs offendit.

VIII.

*Homo sapiens in omnibus metuet, & in die delictorum astendet ab in-
ertia. Eccl. 18. 17.*

1. Considera, quàm proprium sit sa-
pientis timere: nam quò quis sa-
pientior est, eò plura pericula cognos-
cit in viâ Domini, in quâ nemo lecu-
rus est usque ad mortem seu viâ ter-
minum. Sed nota non dici *de omnibus
metuet, sed in omnibus metuet*. Quia
quod ad vitam attinet præteritam, si
debitam adhibuisti diligentiam, etsi
non esset nimia, omne peccatum ritè
confitendi, si curam habuisti verum e-
liciendi dolorem cum proposito; ha-
bes adhuc causam aliquam timendi,
sed majorem sperandi. Unde dicitur:
De propitiato peccato noli esse sine metu.
Non dicitur: *Sis cum metu*: Sed *Noli
esse sine metu*. quæ sunt voces nonni-
hil minuentes. Semper aliquis servan-
dus timor, sed non summus. Summus
timor in iis operibus habendus est,
quæ nunc facis, ut ritè facias. Ita est,
non oportet esse timorem servilem,
qualis est inancipiorum, quæ ad tran-
sira student remigare bene, timore
verberum. Sed oportet esse castum,
qualis est filiorum, qui separationem
patris formidant magis quàm quid-
quam aliud malorum, quod ipsis pos-
sit evenire.

2. Considera, quis effectus esse de-
beat, quem producere in te debet hic
timor, *Timor Domini Sanctus*. Effec-
tus esse debet, ut attendas ab inertiâ,
maximè in diebus delictorum. Efficere
debet hic timor, non ut sis scrupulo-
sus, seu ut timeas, ubi non est ratio ti-
mendi, sed ut sis cautus, ut sis circum-
spectus, ut plurimum attendas non so-
lum à peccato, sed etiam ab inertiâ. O
quanti momenti istud est! Caves pec-
catum, sed non caves otium, tepidita-
tem, tedium, pigritiam, quæ te red-
dunt minùs promptum ad bonum. Si
adhuc agis bene, ne dubita te proximè
acturum malè. Hæc enim pessima est
naturæ nostræ vitiatæ conditio, ut, nisi
vi majore frenaveris, instar equi indo-
miti præceps ruat.

3. Considera hanc attentionem sin-
gulari modo requiri in diebus delicto-
rum, quia pronius tunc est impetu tor-
rentis rapi. Qui sunt autem hi dies de-
lictorum, nisi qui nunc fluunt, Baccha-
nalianum? Isti sunt, quibus data videtur
publica licentia solum indulgendi ge-
nio, confabulandi, bibendi crapulam,
saltus exercendi histrionicos, Vene-
rem sequendi, audendi quidvis, &

gentilium insaniam renovandi in orbe Christiano. Nunc igitur, nunc profecto attentione opus est, ne sis iners ad bonum, ne consueta devotionis exercitia. Examina tam generalia quam particularia, lectionem libelli sacri & huiusmodi omittas, quia facillimum est etiam cum aliis ire in præceptis. *Homo sapiens in omnibus metuet, & in diebus delictorum, hoc est, in diebus, ut alii legunt, peccato dicaris, quales isti videntur esse, attendet ab inertia.*

4. Ulterius considera *dies delictorum* esse illos, quibus Principes gubernant vitio faventes, vel certe impunitatem permittentes. *Dies delictorum*, quibus inter gentes schismata, rebelliones, ruinae, discordiae publicae grassantur. *Dies delictorum*, quibus in Rempub. in qua degis, nimia licentia irrepsit, cui, qui præest, jam non possit afferre remedium.

Sed præ omnibus certum tibi est, *dies delictorum* pro te esse illa tempora, quibus omnia tibi prospere succedunt, sive ob bonam valetudinem, quæ frueris, sive propter opes, applausus, adulandi studia, vel quævis alia, quæ præbere tibi possunt ansam superbiendi. Tunc enim facilius subit oblivio Domini, quasi illo tibi opus non sit, & ideo convenit, ut tunc maxime attendas ab inertia, operando bene, tum ne Deum per ingratitude exasperes, tum quia versaris inter majora pericula salutis, siquidem in navigatione vite mortalis aliter quam in cæteris evenire solet. In cæteris majore securitate navigatur, cum ventus à puppi aspirat, in illâ verò majore periculo naufragandi: & ideo tunc amplius quam unquam aliis *in omnibus metue*, semper commenda te DEO, uti hæc imminente naufragio.

I X.

Similiter odio sunt DEO impius & impietas eius, Sap. 14. 9.

1. Considera, quantum sit odium, quo DEUS exosum habet peccatum. Tantum est, quantus est amor, quo amat seipsum, immensum, infinitum, essenziale, maxime tamen rationabile. hoc est, quod nunquam potest non odisse, & hoc est, quod tot pœnis semper fuit persecutus, quot reperire est in hoc mundo. Dilavium cogita universo immisum generi humano, pestilentias, tempestates, terræ motus, imbres ignium horribiles. Totum hoc fuit ad puniendum peccatum.

imò totum hoc nihil fuit. Ad exatandum terribilissimum odium, quo DEUS flagrat, opus est inferno. Imò nec iste sufficit, quia semper majus est odium, quod DEUS servat, quam sint pœnæ, quas infligit. Post seculorum Myriades in principio sumus: dici nequit vel minimum datum esse satisfactionis condignæ.

2. Considera, omnem illum amorem, quo DEUS diligit quicquid operum bonorum factum est ab omnibus puris creaturis universi simul juatis.

ctis, à Patriarchis, Prophetis, Martyribus, in bilance positum neutiquam præponderare odio, quo is detestatur vel unicum peccatum. Aded, ut, si DEUS tritari posset, plus tristitiæ ex illo sumeret, quàm lætitiæ ex operibus sanctis quantumvis cætera præstantibus in unum cumulum congestis. Ideo, ut horum aliquod obtineat, nunquam velle potest peccatum etiam minimū, licet illud possit permittere, nec velle potest, ut id aliis quisquam velit. Unde, si uno dicto mendacio obtineri posset omnium populorum conversio ad fidem, dicere illud non potes. Tantum est odium, quo DEUS fertur in peccatum.

3. Considera, quomodo DEUS demonstraverit hoc odium, cum eò adductus est, ut illud plecteret vel in ipsâ personâ Christi. Si Dominum videres, qui vas quoddam suum ex adamante pretiosissimum, quia novit in illo venenum condi, projiciat in terram, comminuat, & in frustra discepat, certè diceret: O quantum oportet esse odium veneni! At si videres idem alteri contingere vasi innocenti, ideo duntaxat, quia quandam habet similitudinem cum priore, quantum magis artonicus stuperes? Christus nihil in se habuit peccati, quia *sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus*: solam habuit speciem, *missus in similitudinem carnis peccati*. Et vides tamen, ut illum DEUS tractaverit. Proprio Filio suo non peperit. Omnium pedibus conculcandum dedit *tanquam vas perditum*, lacerari, discerpi, laniari

permisit, nec aliam ob causam, quàm ut odio litaret: *Ad ostensionem justitiæ suæ*. O quam grave oportet esse hoc odium!

4. Considera eandem esse odii mensuram, quâ DEUS peccatum & te odit, si peccator exiltas. *Similiter odio suæ DEO impius & impietas ejus*. Non est aliud discrimen; nisi quod peccatum non possit non esse semper odiosam DEO, tu verò potes non esse, cum esse desinis peccator. Dum talis esse pergis, non est remedium, pari passu ambulans. Vides igitur, quàm misera sit statûs tui conditio. Quantum melius foret tunc esse scorpionem, esse serpentem vel draconem, quia nihil horum odio habetur, imò potius amatur à DEO: *nihil odisti eorum, quæ fecisti*. ubi tamen te maximè exolum habet. hinc est, quod cum David Rex sanctus res omnes creatas invitaret ad laudandum DEUM, nullam etiam illarum miserabilium, quas diximus, exclusit, non scorpiones, non serpentes, non dracones, imò disertè dixit: *Laudate Dominum dracones*. Nunquam verò dixit: *Laudate Dominum peccatores*. Aded istos odit DEUS. Et hoc tu floccipendis? Cogita rantisper, quàm infelicem te putes, si fias odium totius civitatis, vel Reipublicæ, in quâ degis. Et tamè etsi totus mundus odisset, malum non est, si DEUS bene tibi velit. Quid verò juvat esse delictum totius generis humani, si DEUS te oderit?

5. Considera, si velis, ut DEUS te incipiat amare, hanc esse viam, odisse te ipsum, desistere malum commissum,

abominari, nec inferiore gradu, quam DEUS, hoc est, super omnia illud detestari. Et fieri potest, ut tantum te ames in peccatis tuis? *Pereat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitavit DEVM suum.* Of. 14. 1. O quantum deberes indignari carni tuæ rebeli, illam castigare, atterere, non tam satisfaciendi studio, quam odio peccatorum, quæ commisit. Imò quantum deberes obstupescere, quòd hanc indignationem contra te non deprimant res universæ creatæ. Quòd, sol

radiatorum loco, quos ad obsequium tuum spargit, non evibret sagittas. Quòd stellæ contra te non dimicent: quòd aër non suffocet, aqua non hauriat, terra non defileat sub pedibus, ut citò tollaris de medio. Si nõsset, quid sit in peccato gravi versari, semper viderentur tibi Angeli de nubibus clamare: *Preparamini contra Babylonem per circuitum, omnes, qui tenditis arcum, omnes, omnes: non paratis jaculis, quia Domino peccavit.* Jerem. 50.

X.

Sicut in die honestè ambulemus, non in comestationibus & ebrietatibus: non in cubilibus & impudicitijs: non in contentione & amulatione: sed induimini Dominum JESUM Christum, & carnis curam ne feceritis in desideriis. Ad Rom. 13. 13.

1. Considera favorem à DEO tibi præstitum, dum collocavit in die, non inter tenebras gentilitatis, aut Judaismi, vel hæresis, sed in regione Catholicâ, fortè etiam Religioso Ordine, ubi clarior est dies. Quid igitur te facere oportet, ut tam grandi beneficio respondeas? Oportet, uti solet in die, *honestè ambulare.* Proprium est diei instare operi decoro, esse compositum cultumque; diei quoque proprium est ambulare, quia de nocte impingimus. Hoc igitur tuum est debitum: *honestè ambulare.* *Honestè* designat ornamentum virtutis, *ambulare* progressum, quia non oportet unquam sistere, sed semper promovere gradum de bono in melius, de virtu-

te in virtutem. An tu hoc debitum integrè adimpleres?

2. Considera de die non convenire tibi opera noctis, qualia sunt illorum, qui ignorant Christum. Hæc duplices sunt generis. Quædam spectant ad concupiscibilem, uti sunt cibus, potus, somnus immoderatus, quibus denique succedunt tot fœdæ libidines. Alia pertinent ad irascibilem, & sunt tot contentiones, quæ suscipiuntur ad comparandas opes, ad faciendum quantum ad honoris fastigium conscendendum, cui semper jungitur amulatio, quæ hoc loco nil aliud est, quam invidia boni alieni. Vide, num in te sit reperire aliquid de his operibus tenebrarum, & erubescere. Quia omnia hæc opera

pera comeffationes, ebrietates, cubilia, impudicitia, contentiones, emulationes, talia sunt, quæ in conspectu sapientum pariunt pudorem; & ideo libentius de nocte fiunt: *opera tenebrarum.*

3. Considera, loco operum, quæ diximus, induendum JESUM Christum, seu Spiritum, qui sit illis omnino contrarius, prout eundo per singula cognoscere licebit. Sed quid est *Induere Dominum Jesum Christum*? est ita illum imitari, ut, qui te aspicit, Christum in te videat loquentem, ambulantem, laborantem &c. prout dici solet aliquem in theatro induere personam Regis, quam bene representat. Hæc est illa perfectissima imitatio, ad

quam si non pertingas, saltem decet aspirare.

4. Considera huic imitationi nihil ita obstare, quam amorem nimium, quo afficimur ad carnem nostram, siquidem vita Christi omnino spiritalis existit, seu contraria carni. Ideo subjungitur: *Et carnis curam ne feceritis in desiderijs*, non dicitur utunque: *carnis curam ne feceritis, sed in desiderijs.* Quia gubernanda est caro non juxta id, quod ipsa desiderat, sed quod ratio præscribit. Si carni præstes, quod ipsa postulat, nihil unquam facies boni. Vide prius, an rationi consentaneum sit præstare. Et ita *carnis curam ne feceritis in desiderijs, sed secundum rationem.*

XI.

Videte, vigilate, & orate. Nescitis enim, quando tempus sis.
Matth. 13. 13.

1. Considera tribus his capitibus comprehendis, quidquid agendum tibi est, ut semper vivas paratus mori: Videre, vigilare, orare. Primum igitur, quod à te exigitur, est ut videas, hoc est, ne te sinas excæcari à peccato lethali, prout faciunt tot miseri, de quibus scribitur: *Excæcavit illos malitia eorum.* Sap. 2. 21! O quam ista luctuosa cæcitas est! I. Nam illa corporis cæcitas saltem bona multa afferre potest animæ, dum oculis subducit tot periculosa illicia, quæ facile possent pertrahere ad malum, speciem mulierum, fulgorem auri, splendorem purpuræ, præsentiam inimici, qui te

exasperet. At illa mentis cæcitas innumera affert mala animæ & corpori. *Obscurentur oculi eorum, ne videant.* Quid hinc sequitur? *Et dorsum eorum semper incurva.* Cum Dæmon te excæcavit, tibi dominatur, ut lubet.

II. Qui corporis cæcitati subjacet, quærit auxilium, quærit adminiculum exemplo illius Elime, qui cæcitate percussus à Paulo statim *circumiens quærebat, qui ei manum daret.* Act. 13. at qui mentis cæcitate laborat, superbe dedignatur, non vult ducem, non Rectorem, existimat se præ omnibus acutum cernere, & ita magis properat ad ruinam: *Vae, qui sapientes estis in oculis*

ventis vestris, & coram vobismet ipsis prudentes. II. 5.

III. Quia cæcitas corporis ad summum in profundam fossam præcipitare te potest, de quâ sæpe non magno negotio emergere licebit. At illa mentis in infernum te præcipitat, in quem si semel incidas, nunquam amplius confurges. *Cadit iustus, & resurgit: impij autem corrunt in malum.* Prov. 24. 16. Oporteret igitur omni studio allaborare, ne in tam terribilem incidas cæcitatem. Quod si iniquâ forte illam nimium quantum incurrisses, pro certo habe, optimum medium per sanandi illud esse, quod Christus usurpavit in cæco nato. Lutum tuum oculis impone. *Collyrio inunge oculos tuos, ut videas.* Apoc. 3. 18. Cogita te cretâ, te cinere componi, & ita quavis horâ mori posse, tum verò vade, prope, recurre ad Lavacrum Confessionis Sacramentalis: *Vade ad Nativitatem Siloe.* Et ibi dissolutus in amaras lacrymas bene te lava, ut sic demum visum perditum recuperes. *Videte: nescitis enim, quando tempus sit.*

1. Considera alterum, quod à te petitur, nempe, ut vigiles: *Vigilate.* Ceu diceret, ne sinas tibi soporem induci à Venialibus peccatis. *Exigilate iusti, & nolite peccare.* Cor. 11. 14. Hic sopor est, de quo pariter hoc loco Apostolus locutus est. Sed etsi iustis quoque communis sit, non idcirco contemne, quia noxius est, & fortè longè magis, quàm credas.

1. Verum quidem est, quod non

pervertat intellectum, uti facit mortalis noxa, quæ est cæcitas. Sed innumbrat, offuscat, turbat, ut non sis ita promptus ad differendum de rebus facientibus ad profectum, sicut is, qui vigilat. Facit potius, ut somnia tequaris, hoc est, vanitatem. Illi, qui *Dormientes* dicuntur, qui sunt? *Itaias* hoc dicit, sunt, inquit, pariter *Amantes Somnia.* II. 56. 10.

II. Quia te redigit ad maximam paupertatem. *Noli diligere somnum, ne te egestas opprimat.* Prov. 19. 13. Et quod lucrum tuum est, si non caveas à venialibus peccatis, vanâ gloriâ, levioribus impatientiæ & invidia motibus, atque continuis negligentijs, quæ in vitâ Spirituali occurrunt? Id, quod te facit opulentum, vigilantia est: *Aperi oculos, & saturare panibus.* ib. 3.

III. Quia dormiendo tui custodiam negligis, & ita facile pates insultibus hostium, prout Samsoni, Sisara, Holoferni, & alijs innumeris accidit. Ut ideo exclamaret *Itaias: Surgite principes, arripite clypeum.* II. 21. 5. An non vides, quantum dæmonibus roboris accedat ad te superandum, si sciant à te sperni modica peccata? paulatim grandia persuadebunt, & ita dormienti, cum minimè putas, mortem inferent. *Venerunt in Lais ad populum quiescentem, atque securum, & percusserunt eos in ore gladij.* Jud. 18. 27. Quid igitur factu opus? *Expergite ere* auscultando voci Domini tam diu te vocantis ad vitam perfectam. Tuâ verò ne denuò obruaris somno, cogita pariter diem ultimum, qui appropinquat.

quat. Citò, citò. An non vides, nihil esse nobis temporis, quod perdatur? Optabile foret in hoc mundo vigilare semper, adeò brevis est vita nostra. Quid aio: optabile foret non committere unquam venialia peccata, sed fieri hoc nequit. Faciendum igitur more Sanctorum, qui ad contrahenda, quoad possent, somni spatia, summas adhibebant industrias, jejunabant, studebant, psallebant. Ita & tu facias. Ante omnia oitum devota, cujus fortè exiguam rationem habes, & hoc tamen est, quod tantum generat soporis: *Pigredo immittit soporem.* Prov. 19. 15. Vita brevis est, fac igitur, ut sit maximè negotiosa. Ita exemplo Sanctorum facies, qui non cedebant somno nisi oppressi. *Vigilate, nescitis enim, quando tempus sit.*

4. Considera, tertium, quod à te requiritur, ut ores: *Orate.* hoc est, ut nunquam desinas te Domino commendare. *Sine intermissione orate.* 1. Thess. 5. 17. Sed quomodo id opere praestari potest? manifestum est orare nil esse aliud, quàm DEO exponere desiderium, quo ardes. ejus opem impetrandi, humilitatem, obedientiam, aliàque consequendi bona, quæ animam concernunt. Et hoc est, de quo in præfenti est sermo. Dominus optimè novit desiderium tuum, nihilominus, ut te plene exaudiret, postulavit, ut hoc illi aperires. Quoposito, necesse est, ut sine intermissione oraturus primò habeas tempora præscripta, quibus hoc desiderium quotidie Domino aperias. Brevia si fuerint, sunt saltem frequentia, quia

Multum valet deprecatio iusti assidua, Jac. 5. 6. Cum deinde cessas revelare Domino hoc, quod dicebam, desiderium, sive ex lassitudine, sive studiorum vel aliarum tibi competentium occupationum causa, saltem animo servare debes, & ita semper quodammodo orabis, si non actu, certè virtute. Cum tale desiderium perdis, miserum te! tunc enim malè de te agitur. Dum illud vigeret, & amvis subinde per inconsiderantiam deficere contingat, facile te eriges, quia semper aliquo modo stas, Divinum implorando auxilium. Et licèt verum sit, illum potius exaudire, cum actu auxilium ejus flagitas, exaudire tamen etiam non rarò, cum id virtute postulas. *Desiderium pauperum exaudivit Dominus.* Ps. 9. Convenit igitur, ut vires omnes convertas ad orandum. Nec virtute tantum, sed quoad pores, etiam actu: de hac enim oratione maximè loquebatur Dominus, cum dixit: *Videte, vigilate, & orate.* An eam facere bene cupis? sæpe mortem cogita. Cogita esse fortè jam jam imminentem, nec dubita. O quàm ardentè illi te commendabis! non transibit, ut ita dicam, momentum diei, quo DEI non recorderis. Timor enim affectus est, qui naturam suam magis impellit ad rogandum, quàm desiderium. *Josaphat timore perterritus, quid fecit? totum se contulit ad rogandum Dominum.* 2. Par. 20. 3. Sic & tu facies. At tu mortem fingis semper longius remotam, & idcirco non

H

oras:

R. P. Pauli Segneri *Manna Animæ.*

oras: Orate, nescitis enim, quando tempus sit.

5. Considera quàm verum sit te nescire, quando futurus sit vitæ terminus. *Nescitis, quando tempus sit.* Nihil est quod vel momentum vitæ polliceri tibi possit; contra quid est, quod illam non omni momento tibi possit adimere? Mors quovis modo tollere te potest, sive per vim; sive per insidias. Quid si jam propè stet, quin advertas? Piscem confidera reti captum, dum adhuc sub aq. nã est. Nihil horum scit, gestit, subsultat, tripudiat, ut alij, quibus nihil imminet mali. Interim de illo actum jam est. Idem tibi facile potest accidere. Fortè jam jactum est rete, nec aliud superest, quàm ut celementè pertrahatur ad terram. Nec tu id curas? O rem dignam commiseratione! *Illequeavi te, & capta es Babylon, & nesciebas.* Jer. 50. 24. Ne cuncteris igitur ad casus tuos reflectere animam. Esto paratus, esto attentus, fac quamprimum Confessionem, qualem faceres, si nunc esset moriendum, siquidem re-

vera nescis, quando tempus sit. Sperare potes, sed nescis. Suspiciari potes, sed nescis. Rotam nativitatis ab Astrologis indagare potes, quantum voles, sed non idcirco quidquam scies. Quid? an mendacem facies Christum? nescis, inquit ille, hoc tibi sufficiat, ne cujusquam assentationibus credas. Ne credas aetatis flori, non sanitati, non coloris vultus, non habitudini corporis, non vigori mentis excitato, cum enim Christus dixit: *Videte, vigilate, orate: nescitis enim quando tempus sit*: quid voluit, an solis loqui Apostolis? ne quaquam, sed omnibus. Unde conclusit: *quod autem vobis dico, omnibus dico.* J. nunc cum tuis inceptis, & si potes, excipe te de numero eorum, quibus locutus est Christus. Quisquis es, sanus vel ager, juvenis vel senex, grandis vel vilis, dives vel pauper, iterum inculco: *nescis, quando tempus sit.* Non dico, *Erit*, sed *sit*. Quia nulla est circumstantia, in qua ultima hora tibi non possit esse jam præsens.

XII.

Quod hominibus altum est, abominatio est ante DEUM. Luc.
16. 15.

1. Considera, quàm stulta sit maxima pars mundi, dum adeo perditè sequitur honores. Id quod hominibus vocatur *Celsitudo gradus, dignitatis, gloriæ, coram DEO quid est?* *Quod hominibus altum est, abo-*

minatio est ante DEUM. Ostu profundè inculperes animo hanc sententiam, egressam ex ore non alicujus Angeli, non Archangeli, sed Christi, Sapientia aeternæ. Quàm longè aliter incipieres sentire de rebus! an aude-

res jactare illum tuum inimicum? te pudore affectum, illos pauperculos superatos, obtentam causam, occupatum officium, repressum amulum etiam artibus non bonis? Ecce! quidquid est fastuosi, expensas facere, oves profundere, genio indulgere, dominari, quidquid *hominibus altum est*, quidquid elatum, sine ulla exceptione, *abominatio est ante DEUM.*

2. Considera, quibus in pretio sit tua altitudo: *Hominibus*, & his quidem non omnibus, sed paucissimis: *Hominibus, Hominibus*, qui post paucos dies vermes pascunt. *Hominibus*, qui saepe falluntur, aut falli possunt. *Hominibus*, qui instar aquae mobiles non verebuntur subito demergere in profundum, quos paulo ante supra caelos efferebant. *Hominibus*, qui affectu ducuntur. *Hominibus* injustis, iniquis, imò qui sunt fax hominum, quia brutis animalibus propiores. Vident, ut inter ipsos homines, hi, qui sunt Spirituales, hoc est, veri homines, quibus plus rectitudinis & rationis inest, omnes adherent sententiae Christi?

3. Considera à contrario, eorum quo sic abominabilis ille, qui apud homines Celsitudo vocatur. Coram DEO. *Ante DEVM.* Et tu vilem vermium massam cum illo comparabis, qui est Dominus tantae Majestatis? *Vincens scientiam nostram, magnus consilio, inconprehensibilis cogitatu.* Jer. 32. 19. Nonne pluris facis aestimari à Principe, quam ab omnibus pagi tui contribulibus rusticis? & qui facere

DEO potes tantam injuriam, ut ejus aestimationi praeferas humanam? quando abominabilis es ante DEUM, dici puta te simul esse abominabilem ante tot miliones sublimissimorum Spirituum, Principatum, Potestatum, Dominationum, qui non solum multitudine superant homines praeteritos & praesentes, sed etiam futuros. Ante Sanctorum Sanctarumque myriades, totamque Curiam Paradisi, cujus intuitu quid censeretur totus ille hominum fastus? cumulus fimi. Et tibi satis est id eligere, quod abominatio est *ante DEVM*, dummodo altum sit *hominibus*?

4. Considera, id, quod hominibus altum est, non odium coram DEO, uti sane est omnis iniquitas, sed abominationem dici, ut scias, si DEUS exosa habet cetera peccata, eum abominari arrogantiam, ambitionem, superbiam, & contra hanc praecipue arma sua magis horrida vertisse. Hinc vides eò sine potissimum caelo descendisse, ut demissionis maxima, quae posset, exempla nobis daret. Et hac ratione cum vitam duceret cetera communem tam in victu, quam vestitu, quam omnes possent imitari, insuper habito rigore Praecursoris, in contemptu sui omnem limitem transcendit *Novissimus virorum*, dum Regia natus Profapia ita rerum cursum dispofuit, ut nasceretur in stabulo. Vix natus timorem hominis praese ruit, qualis erat Herodes, & quamvis tot alijs vijs ejus furori se posset subducere, gladios vitare, eam elegit, quae plus

plus habet ignominia, fugam scilicet nocturnam. De triginta tribus annis, quibus vitam produxit, tricenos exegit in ignobili officina fabro famulatus. Neque dubitavit contemptum sui adeo dilectum omnibus præferre bonis, quæ interea temporis agere poterat peregrinando, concionando, docendo, prout egit postremis vita annis. Inter genera mortis probrofilissimum elegit, quale fuit inter duos latrones suspensum mori, & huic præmitti voluit inexplicabilem multitudinem opprobriorum, ut his saturatus morere-

tur. Unde cum non dicatur *faciat* tormentis, sudoribus, laboribus, & doloriferis laniens, sed potius *saturatus* mori, dum innans quasi mari sanguinis exclamat *Sic*; dicitur tamen opprobriorum satur, tantam horum voluit admittere abundantiam *Saturabitur opprobriis*. Sed quem in finem hæc omnia, nisi ad demonstrandum, se, cum exosas voluptates, quas adeo depereunt mortales, factum etiam abominari. *Quod hominibus altum est, abominatio est ante DEUM.*

XIII.

Qui delicatè à pueritiâ nutrit servum suum, postea sentiet contumacem. Prov. 29. 21.

1. Considera hunc servum esse corpus tuum. En igitur, quam in eo gubernando regulam sequaris. Ad modum servi tractandum est, nutriendum, inquam, sed non delicatè. Nisi nutrias, languet. Si delicatè nutrias, insolescit. Ita est, illa ipsa alimenta, quæ præbes, non nisi eo fine præbenda sunt, ut se gerat pro servo, ut vigilet, ut iter faciat, ut laboret, ut totum utilitati spiritus se impendat. Quoties autem tu illud nutritivisti solo proposito nutriendi? Non est hoc Domini. Herum te demonstra. Et proinde, cum opus est, fac, ut corpus tuum sentiat se esse servum. Si frigus, si famem patitur: Patientia, numquid hoc vili ejus conditioni congruit?

2. Considera ingens damnum, quod feres, si nimium habeas delicatè. *Sentiet contumacem*, hoc est, recalcitrantem,

fastidiosum, immorigerum. Quis pudor tuus, si quid imperans domestico famulatio, id non vereatur palam respondere, se nolle facere? Idem probrum patieris à corpore tuo. Non erit contumax, dum illi blandiris, imò tunc maxima quæque pollicebitur: dieet, pro tractatione tam bonâ laboraturum magis, plus spirituum ministraturum pro oratione, vigilatuum, iturum, facturum pro te quilibet. Sed noli credere, erit contumax, non tunc quidem, sed *postea*. Cum deinde ad laborem ablegabis; audacter respuet. Itaque ne te sinas adulatione aliquâ adduci, ut illi blandiaris. Hæc est doctrina Sanctorum.

3. Considera, hoc blandimenti genus maximè nocivum esse in juventutis flore: à pueritiâ. Si in senectute, postquam corpus tuum jam multum labo-

laboravit, benignius illud tractes, non hinc potes tantum metuere mali. Hic mos est prudentis Domini, si domi servum habeat multos annos famulantem; benignitatis plus illi exhibet. Hoc tamen discrimen corpus inter & servos ceteros semper intercedit, quod

pro istis non puguat ille immoderatus amor, qui stat pro corpore, amor proprius. Et idcirco, cum dubium est, virtus exigit, ut cum servis alijs potius sis benignus, quam rigidus: cum corpore verò potius rigidus quam benignus.

XIV.

Peccavi, & verè deliqui, & ut eram dignus, non recepi. Job. 13. 27.

1. Considera, quam æquum foret, ut semper lingua circumferres verba superius adducta. Tu faris frequenter de DEO quereris, quod te vexet, affligat, & ut videtur, nimium premat manum. O linguam planè noxiam! verte prorsus, & dic, illas persecutiones, quas immittit, morbos, probra non sufficere solvenda: vel minimæ parti debiti: *Peccavi*, per peccata commissionis, & *verè deliqui*, per peccata etiam omissionis, & *ut eram dignus, non recepi*.

2. Considera, ut ex intimo sensu cordis verba ista pronuncies, opus esse, ut illa credas. Neque credere illa putes, nisi prius probè intelligas, quam malè te gesseris erga Dominum. Tu dicis nonnunquam: *Peccavi*, sed ad modum cæremonia dicis. Ita esse tibi persuade. Dic: *Verè deliqui*, verè DEO ingratus extiti, infidelis,

iniquus, tunc enim verò toto corde adjunges: *Et ut eram dignus, non recepi*. Quid sunt omnes istæ adversitates, quas tibi DEUS immittit, comparatæ pœnis inferni, quibus esses obnoxius.

3. Considera quemlibet damnatorum in ipso inferno cum veritate hæc ipsa verba posse proferre, et si non proferat: quia veritas locum non habet in regno furoris. Ceterum omnino sic est, DEUM, quantumvis puniat damnatum, punire tamen *citra condignum*. Quantamcunq; accumularet ligna illi foco infernali, augeat feras, furias, strages horrendas, totum est inferius merito. Nunc tu ratiocinando conclude, an *citra condignum* sit ignis ille umbratilis, quo DEUS hic urendo te probat, si adhuc *citra condignum* foret ignis ille verus, quo illic tibi perpercit.

XV.

Risus dolore miscbitur, & extrema gaudij luctus occupat. Prov. 14. 13.

1. Considera in hoc mundo non esse gaudium nisi quod DEUS cordi sibi devoto communicat. Gaudium impiorum non modò purum non est, sed turbidissimum. O quantum illi doloris miscetur! satis est perpendere animo tria illa genera bonorum, quæ tam superstitiosè adorantur à mundo,

voluptates, divitias, honores, & statim parebit, quale sit gaudium, quod illa pariunt. Quando unquam contingit, ut non plurimum amarescat vel à curis inquietis, vel ab infirmitatibus, terribus, litibus, livore, radio, fastidio, agitatione, furore? sed ut omnia alia ecessent, an non sufficit ad turbandum risum impiorum fel illud amarum, quod conscientia morfu suo quam primum inspergit. Verum est, non ait: *Risus dolore miscetur, sed dolore miscetur.* Quia fieri potest, ut non adeo sevus remorsus peccatum aliquando comitetur, semper tamen saltem consequitur. Unde dicebat Job: *Panis ejus in utero illius vertitur in fel aspidum intrinsecus.* c. 20. 24. Ecce peccatum à peccatore summâ facilitate devoratum instar panis. Hic panis, dum in ore versatur, lapis videtur, & manditur libenter. At ubi est in utero ejus, ubi in ventrem demissus est, in fel aspidum vertitur, quod amarissimum est. Sed *intrinsecus.* Quia peccator aliquando foris dissimulat hanc gravem amaritudinem, quam intus habet.

2. Considera, uti gaudium impiorum in vitâ dolore miscetur, ita in morte non jam misceri, sed omnino occupari à luctu. Unde additur: *Extrema gaudij luctus occupat.* Extrema gaudij sunt sanè postrema vitæ momenta. Jam verò quis explicet, quam luctuosa futura sint illi, qui dies ridendo transegit? Tres sunt species funesta, quæ luctum maximû in morte componunt, Consideratio præteriti, Consideratio præsentis, Consideratio

futuri. Quoad præteritum, quàm gravis erit luctus meminisse tantum mali, quod est factum, & tantum boni, quod est omissum? Quoad præsens, quantum luctum afferet videre omnia, quæ nunc relinquere necesse est? & tamen non est remedium malo. Relinquenda sunt cuncta bona exteriora, quibus fruebantur. Relinquenda periora, tum quæ magis erant propinqua, tum quæ magis chara. Relinquendum corpus proprium præda vermibus. Quoad futurum, quàm gravem luctum allatura est expectatio Divini Judicij, tum propter causæ gravitatem, de qua agitur, quæ est tora æternitas vel premij, vel pænæ. Tum propter magnum Judicij rigorem jam jam latenti sententiam non revocabilem sed decretoriam: tum propter exiguam securitatem ex parte Rei, qui certus est de peccato commisso, incertus omnino de veniâ peccati. Tres istas causas lugendi quasi dente comminuet, & familiares tibi redde, erunt tibi ad modum pilularum non nihil amare, sed salutare.

3. Considera, si in impijs risus dolore miscetur: *Extrema gaudij luctus occupat,* in justis omnino oppositum contingere, quia *Dolor miscetur risu, & extrema luctus occupat gaudium.* Negari non potest etiam justos, dum fidele obsequium DEO præstant, in hac vitâ subjacere dolori sive propter persecutiones, quas patiuntur, sive propter castigationes assumptas, sive, quod potissimum est, propter quasdam probationes, quibus

DEUS

DEUS illorum virtutem periclitatur per derelictiones internas. Sed quantus est risus, qui deinde subito se miscet doli? *Beatus populus, qui scit jubilationem.* Qui scit, est beatus, quia nemo scit, nisi qui experitur. Si aliud non esset, est ibi tranquillitas animi, quæ bonam conscientiam comitatur. In morte postea omnis eorum dolor absorbetur à gaudio, quia spectando præteritum eos solabitur recordatio, quæ meminerunt se abhor-

ruisse ab offensâ DEI saltem manifestâ, & præstitisse DEO, vel certe voluisse præstare obsequium fidele.

Spectando præsens eos solabitur habere animum jam dudum ante à rebus omnibus creatis avulsam, imò à se ipsis, quod erat quoddam quasi mori ante mortem. Spectando futurum, eos solabitur Misericordia Judicis, cui toties se commendârunt tanquam suo Advocato. Nunc est in arbitrio tuo, risum, quem velis, eligere.

XVI.

Si non in timore Domini tenueris te instauer, cito subvertetur domus tua. Eccl. 27. 4.

1. Considera, quantis sit opus laboribus, ut de terrâ surgat spiritalis structura; quot requirantur actus abnegationis, obedientiæ, demissionis, mortificationis etiã rigidissimæ. Et tamen hoc ædificium tantis annorum spatij, tor ærumnis & laboribus extructû momento potest everti. Unicum peccatum mortiferû etiã cogitationis hoc potest. Et si eo articulo DEUS mortem inicit, actum est. Imò perinde est actum, si DEUS vitâ superstitite tibi non succurrat copiosis auxiliis gratiæ, ne de peccato in peccatum præcipites, & ita demum pereas. O quot fabricæ pulchriores tuâ in hunc modum ceciderunt! satis est cogitare ruinas alicujus Didymi, Origenis, Olij, Tertulliani, & aliorum similium. *Præcipitavit Dominus, nec pepercit, omnia speciosa Jacob.* Thr. 2. 2. Ertu, qui nec minimam bonorum partem feci-

sti, quæ isti fecerant, namquid meritò de te quoque potes formidare?

2. Considera, in quo fundatur tam grande periculum. In eo fundatur, quòd tu, quantumcunque præstiters boni psallendo, jejunando, flagellando te ipsum, concionando, non potueris ita DEUM tibi obstringere, ut negare non possit novam illam gratiam, quam deinceps tribuit ad perseverandum, à præteritâ distinctam, è quòd omnium meritum ipsius sit donum. *DEUS est, quid dat velle.* DEUS erat, qui tibi dedit non duntaxat aptitudinem naturalem, sed illam bonam voluntatem, quæ te impulit ad psallendum, & jejunandum, ad flagra usurpanda, & res alias agendas, quæ dicuntur servitii divini, sed veriùs sunt tui. *Quid prodest DEO, si justus fueris?* Job. 22. 3. Atque ita absque ullâ injuriâ DEUS potest omni momento tibi subtrahere ma-

manum suam, hoc est, privare te gratiâ illâ novâ speciali, quâ quovis momento indiges, ne labaris. Quia perseverantia donum est gratuitum non solum quoad vitæ nostræ terminum, sed etiam minimam ejus portionem, & DEUS cuius illam negare potest, quin idcirco vel ingratus sit, vel injustus. Non injustus, quia omnes sumus naturâ servi, non ingratus, quia nullum à nobis beneficium accepit, etsi nobis fecerit infinita.

3. Considera, quid sit illud, quod in tam gravi periculo moralem quandam securitatem præstare tibi possit, erit hoc perpetuus quidam timor. Ceterum, si non in timore Domini temeris te instanter, citò subvertetur domus tua. Timori Domini semper fortiter ad hærendum est, sicut qui capite debili ponticulum transit angustissimum, sub quo unda perstrepat præcipitis torrentis. O quam is fortiter manum stringit ductoris sui! ita necesse est, te quoque attingere timorem Domini, eoque magis, quò majus est, de quo agitur, periculum. Tenere oportet, ut hîc dicitur, *Instanter* quoad tempus. *Instanter* quoad modum. Semper vivacissimè ante oculos habenda necessitas auxilii Divini, & hinc semper ardentissimè id implorandum, semper, semper: quantumvis enim gratuita sit perseverantia, nihilominus, qui eam

petit, ut oportet, certò impetrat, spondente DEO: *Quodcumque petieritis me in nomine meo, hoc faciam. Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.*

4. Considera, quòd id scias, non idcirco minuendum tremorem. Quia Dominus equidem promisit te exaudire, sed non intra tale temporis spatium exaudire, quod saltem tibi sit manifestum. Ab isto plus, ab alio minus vult rogari pro arbitrio suo. Et sic, quantumcunque hætenus rogaveris, securus non es. Quamvis enim ob preces tuas fortè DEUS decreverit deinceps tibi dare tale genus auxilii benevoli, quod te prætervet ab omni noxâ lethali, atque sic confirmaverit in gratiâ, certus tamen esse nequis sine revelatione manifestâ. Imò si etiam fecisset ejusmodi Decretum, hoc ipsum preces tuas respiceret non solum præteritas, sed etiam futuras, quia oratio continua est conditio ab ipso requisita ad impertiendam salutem, juxta illud: *Oportet semper orare, & nunquam desicere.* Si desinas magno ardore postulare, malum est indicium, nempe te minimè salvum fore.

XVII.

Omne, quodcumque facitis, in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini IESU Christi, gratias agentes DEO, & Patri per ipsum.
Coloss. 3. 17.

1. Considera, eum, qui dicit omne, nihil excipere. Omne, quod agis, non solum pium, sed etiam indifferens, omne debet dirigi ad honorem Christi. Vel dirigi habitu, ita, ut solus Christus sit ultimus finis operis, & hoc est præcepti. Vel dirigi etiam actu, & hoc est consilii. Refert autem, ut etiam actu dirigas. Istud est, quod te cumulat meritis, quodque ipsum lutum vertet in aurum tam nitidum, ut dici de te valeat illud Job. *Gleba illius aurum.* c. 28. 6. Ceterum quantis fatigaris laboribus, qui nihil fructus tibi afferunt, quia solum ordinas ad utilitatem tuam naturalem? Omnes ad Christum erige, etiam cum cibum sumis intra limites præscriptos, cum loqueris, dormis, hæc est relaxatio indulget, sed non alio fine, quam ut Christo famulum conserves. *Fortitudinem meam ad te custodiam.* O si nosset, quanta sit infelicitas tua, cum agis aliquid, ut tibi placeas. Sic asfuelcis amori proprio fovendo, fera illi pessima, qua devorat, quidquid boni facis. Tantum valent cuncta, quæ agis, quantum ea dirigas ad honorem divinum. Ita ut, si sapienter procedas, nec ipsa salus animæ procuranda sit ex illo amore et si recto, quo amas te ipsum, sed quia DEUS præcipit, ut procures. Non es tuus, sed

R. P. Pauli Segneri Mama Anima.

DEI, idè non es arbor grata, nisi illi soli fructus omnes donaveris. *Omnia poma nova & vetera, dilecte mi, servavi tibi.* Poma vetera sunt opera nature. Poma nova opera gratiæ. Quæcumque sint, omnia Christo tanquam Domino tuo dilecto æqualiter servantur.

2. Considera, quamvis sufficiat hæc opera simul omnia in principio diei ad scopum suum dirigi, multo tamen esse melius, si per decursum diei sigillatim dirigantur. Nonne facillimum est priusquam illam intentionem postea detorqueri, vel omnino destrui per actum contrarium? Est illa velut virgula fumi, odora quidem, & sursum ascendens, sed omni vento obnoxia. Igitur interdum sapius hanc intentionem renova, quoad potes. Id quod usu ipso tibi facillimum reddetur. Et hoc est juxta Doctrinam Apostoli *Omne unum verbum, & Omnia sigillatim facere ad honorem Christi, In nomine Domini IESU Christi, non solum ad nomen, sicut qui habitu operatur, sed etiam in nomine, sicut qui operatur actu.*

3. Considera sicut omnia Domino sunt offerenda, ita pro omnibus eidera gratias agendas esse, quia id ipsum, quod affers, ipsius donum est. Flumen esto gratum, sed flumen: redde mari, quod à mari accepisti. Unde Ecclesiastice hoc loco Divi Pauli edocta, gemi-

nas dici voluit orationes solennes, unam in principio gravioris negotii, quâ istud dirigatur ad Dominum, alteram in fine ad gratias reddendas. Quæ quidem reddendæ sunt DEO, qui est quasi prima origo, unde omne bonum descendit, & Patri, id est, præsertim DEO Patri, qui sicut omnia largitus

est per Christum, ita immensum gaudet, si pro omnibus per Christum gratia agantur. Sed nescio, quomodo plerique hominum bruta animalia imitantur, quæ sub quercu posita avidè glandes devorant magnâ copiâ decedentes, sed adeo gratias non agunt, ut nunquam levant oculos ad donantem.

XV III.

Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Job.

21. 13.

1. Considera, quàm verum sit, non esse invidendum prosperitati malorum. Ecce quid demum habent felicitatis. *Ducunt in bonis dies suos.* non ait *annos*, sed *dias*. Vivunt hilaria, sed paucos dies: quis enim illorum est, qui gloriari possit vel unum annum ex voto fluxisse? Imò unius anni vix diem reperies. Aliud est *ducere dies in bonis*, in spectaculis, choreis, ludis, cæterisque tam variis, quæ usurpari solent, animi diverticulis. Et aliud est *ducere dies bonos*, hoc est, factos, felices. O quàm multa amara ab his ipsis perpetuò devorantur, qui omni cupiditati suæ student facere satis! us alia desunt, solum conscientia tormentum sufficit ad eos facere miseros reddendos.

2. Considera, si isti etiam revera semper lati viverent, non idcirco dignos esse invidiâ. Nam si modò *ducunt in bonis dies suos*, postea: *Ad inferna descendunt.* Hoc est, eò descendunt, ubi longâ & ærumnosâ vigiliâ solvent intempestivam & præmaturam lætiti-

am. Itaque diligenter expende, in quo constituent festiva gaudia, quando *ducunt in bonis dies suos*. In eo, quod freno laxent omni suæ cupiditati, superbiam, Avaritiæ, Luxuriæ, Iræ, Gulæ, Invidiæ, Acediæ. Vide igitur, quàm terribiles pro his reddendæ sint vices. Pro eo, quod indulserunt superbiam, detrudentur in profundissimum barathrum inferni æternum futuri mancipia Sathanæ inter catenas & compedes, illis onusti ingentibus opprobriis, quæ nunc mente assequi nemo potest. Pro eo, quod indulserunt Avaritiæ, patientur miserabilè egestatè omnis boni, omnis levamenti, omnis auxilii, adeo ut in tantis ardoribus nec stillam aquæ liceat impetrare. Pro eo, quod indulserunt luxuriæ, corpus eorum continuò corroderetur à bufonibus, scorpionibus, serpentibus, sed non destruetur. Et quasi non sufficiat ad tormentum solus ignis Tartareus, ad hæc discerperetur, deglubetur, secabitur in frustra, & mille alijs objicietur inter se pugnantibus carnificinis. Pro eo,

eo, quod indulserunt Iræ, illis insultabunt tot implacabiles inimici, quos sunt Demones, ex proditoribus effecti carnifices. Parte aliâ nec minimum rependere licebit; quia Demones erunt quidem carnifices damnatorum, sed damnati non erunt carnifices Demorum. Pro eo, quod indulserunt Gulæ, perpetuo jejunio macerabuntur non alijs interpolato cibus, quam qui de sulphure, pice, plumbo liquefacto parantur: nec potu alio, quam qui de toxico stillabit. Pro eo, quod indulserunt Invidiæ, aspicient, velint nolint, eos in summo positos fastigios, quos, dum viverent, deridebant ut stultos, affligebant ut servos, & cupient, quamvis irriti furore, illos de stellis in ignem posse detrahere. Denique pro eo, quod præcipue semper indulserunt Acediæ, quando tam segnes erant ad obtinendum Paradisum, hærebunt altâ merse desperatione, situ immobiles, afflictî, mæsti, æternum exclusi à DEO, quin cogitationem istam excutere unquam possunt, quæ instar clavi intolerabilis per omnium fluxum seculorum semper altius penetrabit. Nunc vide, an consultum sit *ducere in bonis dies suos*: dum illi tantum succedit malum, quantum est *ad inferna descendere*.

3. Considera ad cumulum malorum non solum dici de his miseris, quod *ad inferna descendant*. Sed quod *descendant in puncto*, hoc est brevissimi spatio momenti. Enimverò quis factis explicet, quid mali futurum sit tantâ velocitate transire ab uno extre-

mo ad aliud? si pœnæ illæ adeo erunt intolerabiles etiam his, qui eò descendunt ab aliquâ trizemi, ubi perpetuò duxerunt dies suos ad transtra, ad panem nauticum, ad nuditatem & flagra condemnati; quid illis fiet delicatis, qui, cum hætenus in tantis vixerint deliciis, repente transeunt de throno ad servitutem, à divitiis ad egestatem, à risu ad planctum, à lasciviâ ad lanienam? Vides proinde non dici *ad inferna descendant*, sed: *ad inferna descendunt*, quia sæpissimè in ipso apparatu lætitiæ occupantur à morte, quæ illos rapit improvisa, quin spatium intercedat.

4. Considera, unde sit, quod hi miseri transitum faciunt tam præcipientem, de quo locuti sumus. Non aliunde, quam à gravissimo pondere peccatorum, quibus onerantur. Hoc facit ut instar plumbi decidant *in puncto*, quia facit, ut non obtineant spatium inspiciendi se ipsos ante obitum, sed, ut in illis suis peccatis improvisò decedant, atque sic citius ruant ad infernum, quam advertant ruinam. Idcirco nota non dici: *ad inferna mittuntur*, sed: *ad inferna descendunt*, quia ipsa peccata nativo quasi pondere eò trahunt. Res omnes seipsis tendunt ad Centrum suum, quin aliunde impellantur. Ita peccata seipsis prope rant ad locum pœnarum. Nisi fortè malimus dicere, quod *ad inferna descendant*, quia constat neminem eò vade re nisi volentem. Tu quid ages? Ergone verum, nondum esse ratum, ut velis in tuto collocare salutem?

In charitate perpetuâ dilexi te, ideo attraxi te miserans. Ierem.
31. 4.

1. Considera notabile difformem, quod inter nostrum amorem & Divinum intercedit. Nos movemur ad aliquem amandum, quia bonus est. DEUS movetur ad amandum, non quia jam est bonus, sed quia vult reddere bonum. Ipse prima origo est omnis boni: Et ita nihil in quoquam antecedere potest boni. Statuarius, dum sylvam perambulans truncum videt, approbat non quod in ipso est asperum, ineptum, deforme, sed quod ipse cogitat erudito scalpello formare. Hoc ipsum DEUS, imo multo amplius facit, quia tribuit trunco etiam, ut sit aptus labori, quod statuarius dare non potest. Ecce igitur causam, cur dicat DEUS: *In charitate perpetuâ dilexi te.* Tu diligis proximum *charitate*, sed non diligis *in charitate*, quia amor, quem geris, multis aliis sustinetur adminiculis ab ipso distinctis, fundatur *in pulchritudine* ejusdem proximi, fundatur *in doctrinâ, divitijs, bonitate.* Non sic amor Domini. Qui non fundatur nisi in seipso: *in charitate.* Unde hic solus dicere eum veritate potest: *In charitate perpetuâ dilexi te.*

2. Considera hunc amorem fuisse perpetuum, hoc est, ipsi DEO coævum. Ex quo DEUS est, semper tui amator extitit, nec tui tantum quasi confusè cogniti in cumulo reliquo-

rum, sed tui sigillatim, *Dilexi te* ut à ceteris omnibus discretum. Et jam inde ab æterno cogitavit de te. Quia igitur ratione fieri potest, ut eâ te non movearis? Commoveri te sentis versus aliquem, qui te amavit nullâ sibi junctum necessitudine, qui etiam inficio apud Principem favebat, commoda tua procurabat, virtutem commendabat. Quid igitur facere te oportet erga DEUM tuum, qui te amabat, cum nondum esses in mundo, imò cum nondum esset hic mundus? Ergo ille ab æterno te amaverit, & tu necdum statuas amare post tanta temporum spatia? I sanè, desere amicium tam antiquum pro novis aliis: agnosces sed magno tuo damno demerentiam tuam: *Ne derelinquas amicum antiquum: novus enim non erit similis illi.* Eccl. 9. 4.

3. Considera, quemadmodum Deus ex mero amore ab æterno te elegit, ita ex eodem amore ab æterno ordinasse executionem electionis à se factæ sigillatim designando media, quibus, ut vides, te hæcenus attraxit: *In charitate perpetuâ dilexi te, ideo attraxi te miserans.* Sed quis exprimat horum numerum mediiorum? attentè illa considera. Vide tantisper, quomodo ex parte suâ rerum tuarum seriem in hunc usque diem disposuerit: opportunitatem, quam dedit, agendi bene, in-

Inspirationes, instinctus, modosque varios, quos adhibuit, ut te sibi vendicaret, nunc austeros, mox lenes, tot beneficia inexplicabilia, qua tibi praestitit. Dicit tibi cum veritate potest: *attraxit te*, non propter vim, quam ipse fecerit in trahendo, quia solum trahit in *vinculis charitatis*, sed quia tu illi resististi. Ora tamen ex intimo cordis affectu, ut ea deinceps utatur, non pariendo rebellis voluntati, sed illam compellendo.

4. Considera infinitam misericordiam, qua usus est Dominus in te trahendo, ut modò dicebam. Cum enim cereret repugnantiā, qua tu primò resistebas *vinculis charitatis*, poterat statim te deserere, et si pereundum tibi esset. Et tamen non deseruit, sed perrexit modis tam diversis te sustinere, commovere, confortare, ut rectè dici possit: *attraxit te miserans*. Ecce non definit certum genus misericordiae,

quo sit usus: quia usus est omnibus. *miserans* tuam ignorantiam, *miserans* fragilitatem, *miserans* malitiam, *miserans* pertinaciam, *miserans* praesumptionem, *miserans* tot mala, quibus te cumulatum vidit. Et tu tot actibus misericordiae non plus quam urgeri te sentis? Oportet demum ut cedas, dicasque DEO: *Traheme, curremus*, non *curram*, sed *curremus*, quia non decet tot affectum beneficii solum sequi currendo, convenit, ut & alios tecum trahas. Forsitan ob hanc ipsam causam non dicitur: *Miserans tui*, sed *miserans*, ut intelligas, eum, qui tanto amore te traxit, non voluisse tibi soli parare salutem, sed multis aliis, quos tractus ipse postea ad ipsum pertraheres. Nec pures ideo te minus amatum. Quo enim modo majorem potuit monstrare affectum, quam quòd te salvum faciendo fecerit Salvatorem? Haec sane est misericordia summa.

XX.

Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus.
Hebr. 13. 14.

1. Considera miseram hanc terram non esse civitatem tuam permanentem, tuam civitatem esse Paradisum. Quam diverse sunt inter se istae civitates, praesens & futura. Perinde est, ac si castrum modicum, aut villam rusticam antiquae Romae velis comparare. Cogit terram caelo comparatam esse agris casam viliores. Quid erit igitur illa superna civitas tam pul-

cra, *Civitas perfecti decoris*, si haec infirma tantopere placet?

2. Considera, qualem igitur te gerere debeas in hac terrā. Qualem te geris in civitate, in qua non habes stabile domicilium, sed paucos dies ut hospes versaris. Non te misces ejus negotiis, non haeres, non afficeris, & eam quidem aspicias sed ut rem, quae ad te non pertineat. Ita agendum tibi,

quamdiu vivis super terram; quoniam ista non est tua Civitas: *Non habemus hic manentem civitatem.* Advena es. Et tu tamen queris esse domesticus?

3. Considera, non solum te esse advenam super terram, sed etiam peregrinum, ut ideo sequatur: *sed fururam inquirimus.* Quid facis, dum varia loca peregrinando perambulas? Non laetius prandere curas, quam sustentationi tuae sit necessarium, vadis expeditus, & liber à sarcinis, semperque vi-

am queris, quae rectè ducat ad patriam. Sic omnino in proposito nostro faciendum tibi est. Hic corpore, ibi animo commorandum est, ad modum peregrini, qui corpore in illà civitate versatur, per quam transit, mente verbò in illà, ad quam anhelat. Sed heu! quam tu diverso modo procedis. Vix unquam caelum cogitas. Malum signum, nempe hanc non fore patriam tuam.

XXI.

Dedit ei DEUS locum poenitentiae, & ille abusus eo in superbiam.
Job. 24. 23.

1. **M**ira considera. DEUS, tantae Dominus Majestatis, injurià affectus, à quo? ab homine, id est, à vermiculo terrae vilissimo, à subdito, à mancipio, ipsi dat. *Dedit ei*, nullo suo debito, sed merà benignitate, mero amore, dat, inquam, dono prorsus gratuito, *Locum poenitentiae*, dat ipsi occasionem, dat tempus, stimulos, auxilia poenitendi. Et homo quid facit? *& abusus eo in superbiam.* O rem miram, ô stupendam! quis crederet, nisi quotidie videret? Admirare magnam Domini bonitatem, & deplorare brutum agendi modum, quo illi homines respondent.

2. Considera primam causam, ob quam dicitur peccator tempore Divinitus concessio *abusus in superbiam*, quia scilicet, dum videt hoc ipsum tempus sibi dari, sumit audaciam. Si Do-

minus statim plecteret, ô quam modeste se gereret! quia praeservat, quia dies prosperos tribuit, quia flore aetatis frui concedit, hinc ipse amplius infolenscit. O superbiam, abuti patientià tam longanimi! *Quia non profertur eiò contra malos sententia, absque timore ullo filij hominum perpetranti.* Eccl. 8.

3. Considera alteram causam, propter quam dicitur peccator *abusus in superbiam*, quia scilicet, postquam tam foedum usurpavit agendi modum, quem diximus, praesumit nihilominus consequi salutem. Præterdit sub vitæ exitum res suas summâ facilitate componere, anà pectoris tumescione, uno singulto, vel suspirio. Et levissimo labore pollicetur sibi Paradisum, ab aliis tanto impendio acquisitum. O arrogantiàm, ô vanam persuasione, tam

tam fortunatum se credere, ut, dum centena millia peccatorum ipsi similiū moriuntur malè, unus fortè est, qui moriatur bene, speret se fore hunc unum, qui instar portenti digito monstratur, sicut qui in magnâ clade exercitus evasit incolomis: *Tanquam qui evaserit in die belli.* Eccl. 40. 7.

4. Considera, numquid tu fortè sis peccator ille superbus, de quo loquimur. Certè verissimum est, te quo-

que sæpius ingrâtè abusum misericordiâ Divinâ. Cogita paucillum: Utere nunc vitâ ad eum omnino finem, ad quem DEUS illam indulsit. Scis eam non esse aliud nisi *Locum pœnitentiæ.* An pro tali tu reputas? Compungere, erubescere, humiliare, & cave diligenter, hæc enim summa erit injuria, quam facis DEO, si abuteris in *superbiam.*

XXII.

Popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant. Il. 3. 12.

1. Considera, quò demum reducatur omne illud bonum, quod tibi provenire potest à laude hominum. Possunt te dicere beatum, sed non facere. *Beatum dicunt.* Revera talis es, qualis agnosceris in conspectu Dei. Et si coram isto sis miser, & miserabilis, & pauper, quid proderit, si universus mundus te æstimet adeò diversum? O quæ tua stultitia est, dum ita deperis laudem, hoc est, vanitatem! Laudet te quisque quantum vult: *Non potest adjicere ad statum tuam, non inquam cubitum, sed nec digitum unum.*

2. Considera eos, qui te laudant, non modò nihil asserre boni, sed mali plurimum inferre. Nam imprimis tollunt tibi veram cognitionem tui ipsius: *Te decipiunt.* Faciunt, ut credas te esse, quod non es. An nescis nihil esse ab omni parte beatum? & tamen isti talem te esse mentiuntur: *Be-*

atum dicunt. Hoc est, defectus tuos tegunt, eos excusant, sustinent, & eò interdum progrediuntur, ut pro virtute laudent, quod ut vitium esset reprehendendum. Et nihilominus tantopere amas impostorem?

3. Considera, ubi cognitionem tui ipsius, quæ adeò omnibus necessaria est, tibi sustulerint, eos consequenter aliud inferre grave malum, quia viam illam dissipant, extra quam nec passum facere oportebat: *Viam gressuum tuorum dissipant.* Et quæ hæc via tam pretiosa? Humilitas. Hæc est via, quam Christus de cælo in terram descendens instar gigantis tam generosè calcavit. Hanc ambulârunt tot sancti & sanctæ, tot animæ DEO magis dilectæ. Et eam te quoque ambulare decet, si eò cupis pervenire, quò isti pervenerunt. Erramen, ecce quid tibi faciant laudatores tui.

Non

Non solum corrumpunt hanc viam, ut in ea non valeas celeriter progredi, sed omnino destruunt: *Dissipant*. Cum enim faciunt, ut magnam tui ipsius aestimationem concipias, causa sunt, ut deinde proximum contempnas, ut nullo verbulo te laedi patiaris, ut indignè feras, ut reponas, ut nec superiori quidem te possis promptè submittere, atque ita jam non tantum non sis humilis, sed superbus. Oruam incredibilem!

4. Considera, quàm igitur forti

animi proposito nunc renunciandum sit cuicumque laudi, quæ tibi possit ab hominibus accidere. Nunquam age quidquam ad illam tibi procurandam, & si quando sequatur tamen, ut accepta. Dic te non admittiturum in hospitium animæ, sperne, rejice, dverte sermones, qui eam tibi tribuunt, tanquam importunos instigatores, & denique assuesce non alium cupere rerum tuarum laudatorem, quàm illum Dominum, qui non solum potest te dicere, sed & facere beatum.

XXIII.

Qui certat in Agone, non coronatur, nisi legitime certaveris. 2. Tim. 2. 5.

1. Considera id, quod à te Dominus requirit ad coronam, ut certes contra tuas indomitas cupiditates. Hoc certamen denique sanctitatem tibi conferet; nam ista non consistit in multis precibus, in raptibus, revelationibus, elemosynis, flagellationibus, jejuniis, aut aliis hujus generis devotionibus externis, ad quas genio suo quisque trahitur, sed in perfectâ sui victoriâ. Cetera vel sunt media ad istam victoriam obtinendam, si moderatè usurpentur, vel sunt fructus ejusdem. De reliquo quid conducere tibi possunt cuncta bona ista externa, quæ facis, si intus ad eò vigent affectus tui, si te aliis meliorem reputeris, si criticum vel censores agas, dicto quolibet turberis, sis durus ad obediendum, vanitati deditus, in operibus etiam san-

ctioribus te ipsum quæras, hoc est, vel aestimationem propriam, vel gustum tuum. Certè non est ista sanctitas, quam Christus voluit.

2. Considera non sufficere ad coronam etiam certare, oportet legitime certare, hoc est, ut D. Augustinus explicat, indefessè, quamdiu in acie, in militiâ versamur, hoc enim nomine vita humana appellatur. Certant aliqui, sed non coronantur, quia citò lassantur à pugna. Nunquam oportet projicere hastam; si quandoque vulnus accipis. Patientia. Animosius quàm unquam antea ad certamen confurge. Non jubet Dominus triumphare de affectibus incompocitis, ita ut nullus amplius movere se audeat: solum dicit, ut certes, quin unquam eum ullo eorum in eas pacem. *Uf- que*

que ad mortem certā pro iustitiā. Eccl. 4. 33.

3. Considera non esse, cur terrearis propterea. Quippe si contra proprios affectus cupias facile certare, hic ipse est modus, nempe certare continuo, tum propter ipsos, tum propter te ipsum. Propter ipsos quidem, quia si vel parum induciarum concedas, vires adaugent. Propter te ipsum, quia hæc certamina spiritus longè sunt alia quàm illæ corporis pugne. In his quò te amplius exeres, eò magis fatigaris, in illis verò quò diutius laboras, eò plus accipis vigoris, quia gratia semper crescit, unde omnis tuus vigor existit.

4. Considera, qualia sint arma, quibus certandum tibi est, ne vincaris. Tria sunt. Diffidentia sui, Confiden-

tia in DEO, & oratio. Diffidentia sui, quia hæc faciet, ut tuum nihilum cognoscas, ut non præsumas, ut pericula declines, ut cautè procedas, ut, si tibi contingat, humilius quidem, sed non turberis, probè gnarus te nihil posse te ipso. Confidentia in DEO, quia is solus est, qui possit, & velit tibi dare victoriam. Oratio denique, quia ista efficiet, ut impetres opem Divinam. In Ludis Olympicis, qui certantibus præmium proponebat, non etiam vires dabat. Sedebat e- quidem arbiter luctæ, sed non movebatur ad succurrendum, ad sustinendum, aut humo quenquam levandum, stabat instar alterius spectatoris otiosi. Non sic DEUS, tibi promittit gloriam, & dat gratiam, vult autem, ut illam semper postules.

XXIV. aut XXV.

S. Matthias Apostolus.

Vide bonitatem & severitatem DEI. In eos quidem, qui ceciderunt, severitatem, in te autem bonitatem DEI, si permanseris in bonitate, alioquin & tu excideris. Rom. 1. 22.

1. Considera bonitatem & severitatem Domini. Bonitas hoc loco benignitatem significat, seu bonitatem illam, quæ DEUS nobis sine nostro merito benefacit. Severitas illam partem iustitiæ rigidioris, quam DEUS usurpat spectatis nostris culpis. DEUS absolute non potest dici severus, sicut dicitur benignus, quia

nonquam punit, quantum posset, semper misericordiam miscet. Ideo severus tunc dicitur, quando plus iustitiæ, quàm misericordiæ exercet. Hoc posito: *Vide bonitatem & severitatem DEI.* Consideratio hujus bonitatis & hujus severitatis debet esse scala per quam effugas inimicum. Cum ille te per diffidentiam tentat, sursum

K

al-

ascende contemplando, quàm bonus sit Dominus etiam non merenti: *Vide bonitatem DEI.* Cùm ille te per presumptionem tentat, deorsum descende contemplando, quàm terribilis sit Dominus etiam in his, quos magis amat. *Vide severitatem DEI.* Hoc ascensu descensuque facies, ne te affluatur demon. Cave, subtilitas firmetque gradum; id enim non caret gravi periculo. *Vide bonitatem DEI,* sed simul *severitatem.*

2. Considera severitatem Domini præcipuè in tot alios, quos ille permittit ex altissimo fastigio ire in præceps: *In eos, qui ceciderunt.* In Judam, qui Apostolatu excidit, in Saulem, Salomonem, Origenem, aliòsque similes Domino tam propinquos. O terrorem! *Præcipitavit Dominus, nec percipit.* Thr. 2. Quot etiamnum hodie è sublimi statione sanctitatis aut sapientia fœdè prolapsi vadunt ad infernum: fortè eò non pergunt multi etiam post primi designationem peccati?

3. Considera bonitatem Domini in personam tuam: *in te autem bonitatem DEI.* Dum illi placuit te tolera-

re non solum post primum, sed post tot alia peccata. Non potes profectò id tribuere merito tuo, totum debetur ejus bonitati. Sed bene adverte te non ideo fore salvum, quia nescis, an Dominus illà etiam porro sit ulturus, si denuò abutaris. Salvus eris, si permanseris in bonitate, hoc est, si permanseris in eadem bonitate DEI, si semper, uti modò, te senseris instructum auxilijs efficacibus, specialibus, superabundantibus. Sed quis tibi securitatem præstabit? fortè Dominus tenetur ad finem usque istam erga te usurpare bonitatem? non foret benignitas.

4. Considera ruinam tibi imminentem, si Dominus tibi subtrahat talem benignitatem, quemadmodum tot alijs subtraxit. *Et tu excideris.* Etiam tu amputaberis ab arbore vitæ, sine respectu, sine miseratione, & proscieris in ignem æternum. Quid igitur factò opus, nisi ut semper magno fervore te Domino commendes, sicut qui spem inter & timorem fluctuat, semperque memineris illum esse benignum, sed & severum.

XXV. vel XXIV.

Vigilate omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia, qua futura sunt & stare ante filium hominis. Luc. 21. 36.

1. Considera Dominum hisce verbis insinuare tibi, negotium salutis æternæ neque tibi soli, neque sibi tantum incumbere. Non tantum sibi,

ideo dicit, ut vigiles. Non solum tibi, ideo dicit, ut ores. Oportet te facere, quod potes ex parte tuâ; esse attentum, esse cautum, non dare lo-

quum

cum tentationi : hoc est , vigilare. Tum verò quasi nihil omnino egisses , oportet orare , recurrere ad DEUM , illi te commendare , & prece humili supplicare , ut sanctissimâ suâ gratiâ te protegat. Hæc est norma salutem consequendi.

2. Considera non satis esse , ut hoc modo incipias aliquando : necesse est pergere usque ad finem sine cessatione , studio indefesso : *Omni tempore*. Credunt nonnulli sufficere , si vigilant , & orent , tempore tentationis. Non est ita. Oportet hoc agere omni tempore. Nonne vides , quid agant omnes Canes fideles ? assistunt gregi suo etiam cum procul sunt lupi , procul fures. Quare ? ne eò veniant. Hoc omnino modo etiam tibi procedendum est pro salute animæ tuæ , vigilandum , orandum , et si tentatio non adsit , ne illa veniat. *Vigilate ; & orate , ut non intretis in tentationem*. Tu verò quàm parum tibi invigilas , quàm facile orationem abruptis . nec sollicitus es , ut crebrò interdum recurras ad DEUM , illi quæ te commendes. Non est opus , ut tentatio te occupet , ipse in illam intras , quia arma projicis , &

ita ad defensionem te reddis inhabilem. Sicut ergo non est tempus aliud , quo tuis viribus relictus non subeas periculum pereundi , ita non est tempus , quo non consulas securitati tuæ.

3. Considera , qui fructus futuri sint hujus sollicitudinis . declinare in die Judicij sortem malam : *Fugere ista omnia , quæ futura sunt . & nancisci bonam*. *Stare ante filium hominis*. De solis Justis dicitur , quòd constantes , quòd fortes staturi sint ante magni Judicis tribunal. *Stabunt in magnâ constantiâ*. De impijs dicitur , quòd sint casuri sine spe unquam resurgendi. *Non surgent impij in judicio*.

4. Considera omnem tuam industriam minorem esse , quàm ut te dignum possit reddere hoc favore. Unde rogandus est Dominus , ut *Dignus habearis* , hoc est , ut misericordiâ suâ ita tecum agat , ac si revera dignus esses. Et hoc ipsum esse debet argumentum orationis , quam effundis ad DEUM , ut in illo supremo die effugas sortem iniquorum , obtineas bonorum. *Vigilate omni tempore orantes , ut digni habeamini &c.*

XXVI.

Quid prodest homini si mundum universum lucretur , anima verò suæ detrimentum patiatur ? Mat. 16. 26.

1. Considera Christum non dicere hoc loco : *Quid prodest homini , si mundum universum lucretur , anima verò suæ salutem patiatur ? sed , detrimentum*. Ut intelligas non modò operæ pretium non esse , si perdas animam pro lucro mundi , sed neque si vel minimo obijcias spiritali detrimento. Quando enim unquam tantum illi reddes , quantum auferes ? an nôsti ,

quantum valeat vel minimus gradus gloriae? plus valet, quam universae Monarchiae in unum cumulate Romanorum, Medorum, Macedonum, Persarum, & quotquot unquam Augustale solum conscenderunt. Adeo, ut si ad illa tuo adijcienda dominio vel unam eligeres noxam venialem, profus ageres inconsulte. Nec minus agis inconsulte, si grave tibi est liberaliter aliquid litare DEO ex his, ad quae nullâ lege adstringeris. Quid enim unquam donabis illi, quod ille non possit aliquando maximo tuo quaestu compensare? *In terrâ suâ duplicia possidebunt.* aiebat Isaias de electis, dum in mundo viverent, pro DEI amore mortificatis. Sed hoc parùm visum est Christo. Ecce igitur, quanto majori loqui placeat energia verborum: *Mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & superfluentem dabunt in sinum vestrum.* Luc. 6. An vidisti aliquem vendentem tibi modium frumenti admodum, quo amicis solet? primo sextarium accipit, qui sit ad regulam exactus, & hoc est, dare *Mensuram bonam.* Tum frumento implet, nec eo contentus etiam cumulat, manibusque comprimit, & hoc est dare *Confertam.* Tum concutit modium, ut grana subsidant, & hoc est dare *Coagitatam.* Denique novum super imponit triticum, ut omni ex parte defluat, & hoc est dare *Superfluentem.* Liberalior mensura, quam sit ista, usurpari non potest. Et haec est illa, quâ Dominus etiam tibi rependet omnem obolum, quem ejus amo-

re donaveris. omne verbum, quod dixeris, omnem passum, quem feceris, omnem recreationem, quâ te ipsum fraudaveris. O quam bonus est Dominus! Nunc igitur expende tantisper, quali sis animo, si non sponte immoles DEO, quidquid tibi mundus potest polliceri. Et tu tamen dicis interdum; modò salutem consequar, hoc satis mihi est. Non cupio esse sanctus. O illuso! O deceptio! si esses Imperator Romanorum, numquid summa foret dementia velle mordicus servare florem, cujus jacturâ universam Africam, Americam, Asiam liceat adjicere imperio Europae? Poterò certum tibi esto majus esse pretium floris etiam agrestis, cum tribus hisce mundi partibus comparari, quam trium partium mundi, si cum minimo gradu componantur gloriae tam sublimis, quem tu nihil facis. *Melior est dies una in atrijs tuis super mille.* aiebat Psaltes. ego verò sic denuo dissero. Si is, qui consistit in solo atrio Paradisi, non commutaret diem unum cum omnibus, etiam fortunatissimis, qui duci possint in terrâ; quid de illo credendum, qui versatur in Sanctuario, quò penetrare tibi curâ non est? Quis ergo dubitet contentum non esse, ut pro quocunque lucro etiam totius mundi vel minimum feras animâ detrimentum, quod illi accidere possit ex mortificationis defectu, ex imperfectio- nibus tuis, maxime verò ex venialibus peccatis, quae deinde tantis purgatorij flammis redimenda sunt? *Quid prodest homini, si mundum universum lu-*
cre-

eretur, anima vero sua detrimentum patitur? ne dicam, *facturam.*

2. Considera, si non est opera pretium etiam minimum pati detrimentum anima pro lucro mundi, multo minus opera pretium fore pati iacturam. Dicemus quæso te: quid te iurabit totus apparatus voluptatum, dignitarum, gloriæ, quibus fruebaris, si te damnari contingat? An existimas omnibus, quotquot nunc apud Inferos freinunt, Monarchis aliquid afferre levamenti recordationem felicissimi statûs, quo super terram olim fruebantur? an existimas illos delectari thesauris reconditis, solatium capere ex præteritis triumphis? profus contractium. Bonum amissum solam habet vim assilendi. Et quò majus erat bonum, quò exciderunt, eò etiam major est luctus. Non hoc tantum, sed indubitatum est, pro ratione gaudiorum, quæ transierunt, futuras esse præsentis pœnas. Qui plus genio litavit, ibi majori rabie furetur. Qui magis exfatiavit libidinem, ibi magis ardebit. Qui amplius exultavit, ibi in amarioribus lacrymas solvetur. *Incurvabitur sublimitas hominum, inquit Isaias, & humiliabitur altitudo vrorum. c. 2. 17.* Qui olim altus erat, inclinabitur ab incubante gravi onere pœnarum, qui sublimis erat, etiam curvabitur. Quis ergo dubitet nihil tibi profuturum tantum allaborasse promovenda, augenda, vanè exaltanda conditioni familiæ tuæ, quia hæc ipsa exaltatio, si perdas animam,

ad tuam tendet depressionem majorem.

3. Considera, quòd non solum non proderit in inferno, neglexisse animam, ut mundum lucreris, sed neque nunc *Prodest* in hac terrâ. Nam quid demum est totum illud, quod terra præstare tibi potest boni, licet evisceretur seipsam, ut te locupleret, si ad id obtinendum necesse est te exponere vel minimo discrimini salutis? *Quam dabit homo commutationem pro animâ suâ? Mat. 16. 27. Quid dabit homo commutationis pro animâ suâ? Mat. 8. 3.* Non solum hic dare tibi non potes commutationem, id est, æquam compensationem perditioni animæ, sed nec *quid commutationis.* Estne proportio aliqua licet levissima inter ista sensuum oblectamenta, quibus nunc frueris, & illa supplicia, quæ apud Inferos patieris? Inter istos thesauros, & illam mendicitatem? Inter istos triumphos, & illas execrationes? Audi, quid dicant in abyssu *bi, qui peccaverunt. Quid nobis profuit superbia? aut divitiarum jactantia quid contulit nobis? numquid notasti eos non dicere: Profuit, sed Profuit, non dicere: Confert, sed Contulit nobis?* quippe cùm illis miseris tandem aperti sint oculi, hoc est, acquisita per experimentum noticia eorum, quorum antè fidem habebant infirmam, clarè agnoscunt, quòd tormentorum intuitu, in quæ inciderunt, omnia illorum gaudia fuerint ineptia, nec pomo putrido comparanda. Unde Christus, cùm sæpe de hoc argumen-

mento differeret, sicut semel dixerat, *quid proderit homini?* respectu temporis futuri; ita aliâ vice provido consilio dicere voluit, *Quid prodest?* consideratione præsentis. Ad eodè parùm sunt omnia gaudia, quæ etiam dare possit hæc misera terra, respectu minimi infernalis supplicij, ut stultum fore ea in comparationem adducere. *Quid profunt*, illi tui spectabiles magistratus? *Quid prodest* Pedum Pastoralis? *quid prodest* Purpura, quid prodest non una sed tergemina corona? si idcirco te discrimini exponas damnationis æternæ? Sed ita fit. *Mendaces filij hominum in stateris.* Si quidem ipsi faciunt, ut semper temporale præponderet æterno, cum quo nec minimam habere potest proportionem. Nunquam certe invenerit aliquis stateras, quæ dicere de se possint tanta mendacia. Ideo non sunt *mendaces statera in filiis hominum*, sed *mendaces filij hominum in stateris.* Quia homines illas studio inclinant, ut volunt, repugnantes manifesto lumini rationis: *Ipsi fuerunt rebelles luminis.*

4. Considera, quamvis dixerit Christus: *Quid prodest homini, si mundum universum lucratur &c.* Nec unum tamen inventum iri, qui pro tanto lucro damnetur. Plerique damnantur, ut consequantur de hoc mundo non solum particulam, sed particulam ad eodè tenuem, ad eodè modicam, ut sine lacrymis cogitari vix possit. Non est opus, ut Satanas homines capillis prehenso constituat in vertice alicujus Olympi, illis representet *Omnia regna*

mundi, dicatque: *Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.* O quanto minus est, quod requirunt tot homines, ut flexo poplite illi reddant homagium! contenti sunt cum Achab una vineâ tam egenâ, ut versâ glebâ utilius mutaretur in hortum olerum. Contenti sunt inope Ecclesiâ, exili officio, imò, ut tot Hebræi infames, uno duplione, & pro tantillo non horrent oppressiones pauperum, Simonias, perjuriam, proditorum. Et quod pejus est, quot istorum invenies, qui non accipiant, sed ipsi dent pretium peccati? Extrema calamitas, quam Dominus olim vaticinatus est miseris Hebræis, erat, cum diceret: *Venderis inimicis tuis in servos & ancillas; & non erit, qui emat.* Deut. 28. Impletum est vaticinium sub Tiro, cum miseri studiosè quærebant inter Romanos, qui captivos duceret, nec reperiebant, quia ejusmodi mancipiorum triginta uno solido emebantur. Ita faciunt Christianorum nonnulli. Certo modo dæmoni se obtrudunt, ut emat, & ipse potius vult emi. En ut illi perditè amant oblectamenta sensuum, sed jam percipere nequeunt, ad eodè sunt obtusi. Ridet hinc Satanas, permittitque, ut excogitent navas artes suscitandi libidinem quasi emortuam. En ut miseri furore crepant, & tamen non inveniunt modum ulciscendi offensam. En ut torquentur avaritiâ, & tamen facere nesciunt prosperum contractum. En ut ambitione insanunt, & tamen nusquam inveniunt sibi Clima propitium. Atque ita quid

hi miseri percipiunt de peccato? nihil nisi arummosum servitutis amorem. Ceterum non inveniunt, qui ipsis etiam vile pretium numeret. *Non est, qui emat.* Age igitur, effare, si iniqua sorte in numero istorum infelicitum te deprehendas, numquid delipsis, si damnari contendas etiam tanto im-

pendio? opera pretium non est pro universo mundo damnari: *Quid prodest homini, si Mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur?* & tu opera pretium putas pro uno peccato damnari, quod aded est sterile, imò verò quod est fertile, sed nonnisi peccatorum.

XXVII.

Date Domino DEO vestro gloriam, antequam contenebrescat, & antequam offendant pedes vestri ad Montes caliginosos. Jer.

13. 16.

1. Considera, quid significet hoc loco dare gloriam DEO. Est Agnoscere crimen suum, illud detestari, & deslere, ejus se accusare, & demum debita illud pœnâ castigare. Tunc enim gloriam DEO reddimus, quam sustulimus eum offendendo cogitationibus, verbis, operibus, quando cogitatione, verbo, & opere protestamur, malè nos egisse, dum offendimus. Cogitationi cõgruit examinare delicta, dolere, proponere. Verbo, confiteri demissè, & cum veritate. Operi verò, adimplere pœnitentias injunctas, tum quas satisfactorias, tum quas Medicinales appellamus. Vides igitur magnam Domini bonitatem, dum à nobis id, quod est debitum, acceptat ut donum. Certeum est, ex proprietate sermonis potiùs dicendum fuisse, ut reddamus gloriam ipsi ablatam. Et tamen non ait *reddite, sed date.*

2. Considera, cum vult Dominus, ut ista gloria sibi statim reddatur, an-

tequam contenebrescat, videri posse, quòd illam reddi sibi velit ante mortem. Sed vehementer falleris, vult, ut quamprimum reddas post tuum peccatum. Quia si vel parum cuncteris illud rectè confiteri, videbis mentem tuam inclinare in vesperam, & ubi primò putabas peccatum à te commissum esse malum sat grave, indeque movebaris, consternatus, atque sollicitus, sensim incipies illud contemnerè. Et ubi videris restuas cursu prospere fluere ut priùs, valetudinem constare tibi, nec DEUM tibi monstrare vultum adeò horridum, paulatim dubitabis, sitne peccatum reverà tantum malum, ac dicitur, à fornicationibus gradum facies ad supra, à rancore ad contumelias, ab æmulatione ad vindictas, transibis, & jam densa nocte occupante animum tuum non tantum venies in contemptum peccati, sed illud etiam placebit. O quanti refert non dare tenebris spatium crescendi.

Ci.

Citò, citò confitere, festina, cessa peccare, *Antequam contenebrescat.*

3. Considera, si non tam celeriter agas pœnitentiam, uti parellèt, si cupias consequi salutem, illam saltem agendam ante mortem: *antequam offendant pedestri ad montes caliginosos.* Sed vide, quæso, in quantas tunc difficultates te induas etiam insuperabiles. Heu mihi, quàm ardui montes occurrent tibi hinc in vitam alteram transeunti! Montes obscûri, montes densi, montes reverà pleni caligine, *Montes caliginosi.* Quà igitur ratione continger tibi invenire viã, quæ securè transmitat ad cœlum? voles equidem facere felicem transitum restituendo cuiilibet, quod suum est: Sed in illam difficultatem impinges, deserendi familiam de conditione statûs dejectam. O montem prægrandem! Voles huic dare veniam, sed ecce montem alium! nescire modum, quo odium tuum vertas in amorem. Voles abjicere commercium illud illicitum. Ecce rursus alium montem, nescire, quomodo amorem vertas in odium. Voles confidere in Misericordiã Divinã, sed ecce denuo montem ceteris altiorẽ! meminisse, te illã toties abusum. Verbo, quocunque te converteris, pe-

des tuis offendent ad montes caliginosos. Quia difficultates erunt maxime, ut verò expers solatij, inops consilij, destitutus luce Cœlesti modum non videbis illas superandi.

4. Considera montes caliginosos etiam illos diei, ubi prædones nidelantur. Et ideo ecce aliam solennem stultitiam, quam committis, si pœnitentiam differas usque ad mortem. Quia ut animam in tuto colles, eò differes, tibi innumeri aditum obsident ad te invadendum. O quanto tunc robore pollebunt hostes tui Tartarei inter graves difficultates, quas diximus. In his verò semper auctis viribus fortiores fidem tibi facient, jam advenisse noctem illam, de quã locutus est Christus, cum diceret: *Venit nox, quando nemo potest perari.* Non esse amplius locum sperandi, non esse amplius occasionem salutis, jam te in eorum incidisse manus, nunquam amplius eruendum. Vide igitur, an præter adeò ferò dare gloriam DEO. Precate DEUM, ut tibi det quamprimum omnia deplorare peccata, & operam adhibe, ut tempestivè complanes montes illos, qui superandi essent in morte.

XXVIII.

Omne gaudium existimate Fratres mei, cum in tentationes varias incideritis. Jac. 1, 2.

1. Considera modum, quem tenent innumerati Christiani, & obstupescere. Ajunt se pro indubitato habe-

re, in hac terrã veram esse beatitudinem, multa pati. Et tamen ubi est eorum quisquam, qui aliquando voti-

vam

vam tabulam, vel ex argento anathema suspendat, quia visus vel auditus passus est iacturam? quis est, qui Laurentum peregrinationem suscipiat, quia causa cecidit in lite quadam gravissima? Quis facellum dedicat, quia pulvis est aula? quis monasterio dotem tribuit, quia munere quoungebatur, exutus est? quis est, qui festiva celebritate agat anniversarium ejus memorabilis diei, quo ipsi aliud genus infortunij accidit? Potius ille pro die luctus habetur, quam triumphus. Unde hoc est? aliud dici nequit, nisi fidem, quam hodie habent Christiani, nimium deficere. *Diminuta sunt veritates à filiis hominum.* Pl. 11. Habetur equidem pro moneta iusti ponderis, sed talis non est, curta est, diminuta est. Filij hominum circumciderunt, dum fidei à majoribus accepta, qui *habent gaudentes à conspectu Concilij, qui Gloriantur in tribulationibus, in infirmitatibus, in Cruce,* sustulerunt optimum, quod habebat, scilicet esse normam & regulam operandi. Regula operandi jam non est fides, est apprehensio, est appetitus, est id, quod unice sensibus subjacet. Et ideo dicit Jacobus primo loco: *Existimate.* Quia hac in re nihil agere oportet nisi vi perspicacis intellectus. Si non connitaris persuadere tibi contrarium illi, quod sensus dictant, aeternum est. Hoc sequere, quod Christus docuit, qui beatum pronuntiavit eum, qui plus patitur. Sequere, quod S. Petrus, quod Paulus, quod recta ratio dicit, nempe quod adversitas

R. P. Pauli Segneri Manna Anima.

contineat *Omne gaudium,* & sine loqui, quod lubet, insipientem mundum.

2. Considera gaudium esse boni praesentis, & ideo adversitates existimandas *Omne gaudium,* quia actu includunt cuncta bona. Quae sunt ista? Honestum, utile, Jucundum. Ad haec omnia reducuntur. Includunt Honestum, quia reddunt nos similes Christo, & faciunt, ut non amplius portemus *Imaginem terreni,* hoc est, veteris hominis, sed *Imaginem Caestis,* id est, novi hominis. 1. Cor. 15. 49.

II. Quia inter homines nos supra populum, supra vulgus extollunt, in quo non invenitur, qui exerceat actum proprium grandibus, hoc est, qui caricatrices ostendet: *Ego stigmata Domini IESU in corpore meo porto.* Gal. 6. 17.

III. Etigunt super ipsos Angelos, qui nihil possunt pati pro DEO. Angeli sunt *induti decore,* juxta illud: *omnis lapis pretiosus operimentum tuum.* Ezech. 28. 13. Sed non sunt *Induti fortitudine,* quia illorum lapides pretiosi non sunt elaborati scalpri salubris ictibus, ut nostri. De illo solo, qui pro DEO nec mortem incurfare timet, dici potest: *Fortitudo & decor indumentum ejus.* Prov. 31. 25.

Includunt utile. I. quia hoc consistit in tollendo malo, afferendo bono. Adversitates verò tollunt nobis malum, quatenus faciunt expungere nostra peccata, & sic mitiore purgatorio auferunt malum poenae. *Convertam manum meam ad te, & excoquam ad puerum scoriam tuam.* Il. 1. 2.

L

II. Quia

II. Quia extirpant radicem vitorum, amorem proprium, qui facit nos agere potius more puerorum, quam ut viros cordatos, & sic etiam auferunt malum culpa. *Scutura colligata est in corde pueri, & virga disciplina fugabit eam.* Prov. 22. 15.

Ex alia deinde parte afferunt bonum. I. Quia afferunt bonum incipientibus proprium, dum faciunt, ut res ipse creatæ malè nos habendo, à se arceant, & ad DEUM propellant: *Urgebuntque Egyptii populum de terrâ exire velociter.* Exod. 12. 33.

II. Quia afferunt nobis bonum proficientium, tum perficiendo intellectum, cui idem planè accidit, quod veteri tabernaculo illuminato per noctem, inumbeato per diem. *Per diem, quæ est prosperitas, operiebat illum nubes, & per noctem, quæ est aduersitas, quasi species ignis.* Num. 9. 16. Tum perficiendo voluntatem, quæ instar vitis tunc affert plus fructus in quacunque virtute, quando magis putatur. *Omnem palmitem, qui sevi fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.* Jo. 15. 2.

III. Quia afferunt bonum proprium perfectorum, cum ditando nos meritis reddunt magis idoneos ad unionem cum DEO per contemplationem perfectam. *Nequaquam Jacob appellatur nomen tuum, ita Jacob Patriarcha dicebatur post luctam, sed Israel, hoc est, videns DEUM.* Gen. 32. 28.

Includunt Jucundum. I. Quia sunt prædestinationis indicium, & ita spe præmii nos pascunt. *Multo tempore*

non sinere peccatoribus exsententiâ agere, sed statim ultiones adhibere, magnum beneficii est indicium. 2. Mach. 6. 19. *Magnum beneficium est illud Prædestinationis Divinæ. Beneficium, quia omnino gratuitum. Magnum, quia cetera parva sunt comparatione istius.*

II. Quia sunt signum amoris. Quia DEUS etiam in præsens complectitur animam. *Quem diligit Dominus, castigat.* Heb. 12. 6.

III. Quia sunt signum amoris reciproci, quo anima fertur in DEUM. *Omnitempore diligit, qui amicus est, & frater in angustiis comprobatur.* Prov. 17. 17.

IV. Quia DEUS mille modis & miris efficere potest, ut istæ amaritudines pro ipso tolerata dulcescant. *Sicut abundans passiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra.* 2. Cor. 1. 5.

Vides consolationem cum proportione passionibus respondere, & idcirco rectè dicitur concludendo, in aduersitatibus inveniri omne gaudium, quia in ipsis inveniuntur tria genera bonorum, Honestum, Utile, Jucundum, colligata in unum quasi fasciculum Myrrha. Et si ita res habeat, in ipsis estimandis noli sequi ductum phantasia, vel appetitûs, sed rationis: *Existimate omne gaudium.* Annon vides, si bene perpendas, nihil esse in hac terrâ magis æstimabile quàm pati.

3. Considera tanta hæc bona non advenire illi, cui fortè semel aliquid aduersi accidit, sed qui verè patitur aduersa. Unde S. Jacobus non dicit:

Omne

Omne gaudium existimate, si in tentationem aliquam, sed si in tentationes varias incidieris. Quo sancti instructi documento non petebant à DEO, ut Crucem aliquam auferret, nisi novam imponeret. Imò, si observas, hæ ipse Cruces non modò debent esse multæ, sed variæ: quia unus feret infirmitatem, sed non feret contemptum, alius vice versâ se isti submitteret, sed non illi. Qui sic agit, eò nunquam pertingeret, ut gustet omne gaudium. Ille solus gustabit, qui potest ad versa cuncta transire, etiam contraria. *Transivimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.* Pl. 65. 12.

4. Considera hoc loco S. Jacobum colligere omnes pariter adversitates sub nomine Tentationum, ut tam illas comprehendat, quæ probationes vocantur, quam quæ dicuntur seductiones. Primas omnino vult DEUS, alteras permittit. Sed etiam istæ permittæ demum non sunt aliud nisi totidem probationes, quibus DEUS virtutem tuam periclitatur. Ipse enim est, qui dat cani facultatem latrandi, sed non mordendi, nisi ipse velit. Et sic si etiam istas constanter feras, in hoc quoque existimate debes omne gaudium, ex tribus rationibus supra adductis: non quatenus instigant ad malum: sic enim semper abhorreret oportet. Sed quatenus sunt materia certaminis, sicut ceteræ tribulationes. Nisi quod istæ conferant tantò majorem profectum, quanto magis in Humilitate te continent, quæ est fundamentum sublimis ædificii spiritualis. *Infirmus*

gravis sobriam facit animam. Eccl. 21. 2. Suggestio est illa infirmitas, quæ peculiari modo gravis dici potest, quia naturâ suâ animæ mortem accelerat, nisi fortibus medicamentis afferatur remedium.

5. Considera tentationes istas non esse existimandas omne gaudium, quando in illas ipse te ingeris, sed quando casu incurris: si in tentationes varias incidieris, quia de diabolicis sermo est, quas ex parte tuâ fugere oportet, quantum potes, ut est manifestum. Et si de alijs loquamur, quas jam adversitatum nomine comprehendimus, verum est, quòd illas liceat procurare, sed non semper expedit. Unde David aliquando dicebat: *Tribulationes & dolorem inveni Pl. 114.* Alias verò: *Tribulatio & angustia invenerunt me.* Psalm. 118. At optimæ non sunt, quas tu invenis (quia semper levius feres, quas ipse elegeris) sunt illæ, quæ te inveniunt. Istæ profectò graviter sentiuntur, quia nihil illis inest de tuo. Unde vides, si notes, Davidem in prioribus sensisse dolorem, in posterioribus habuisse angustiam. Si etiam in his viriliter te geras, tunc enim verò senties omne gaudium, quoniam scis, quòd *Probatio fidei patientiam operatur*, prout pergit Jacobus, *Patientia autem opus perfectum habet.* Id verò exponetur meditatione sequente. Ita, ut, si annus fuerit bissextilis, illam feres sequenti diei; sin ordinarius fuerit, possis, si lubet, illam adungere presententi.

Probatio fidei vestra Patientiam operatur, Patientia autem opus perfectum habet. Iac. 1. 2.

1. **C**onsidera, cur adversa pati cuncta illa tantaque dicatur afferre bona, de quibus meditatione præcedente locuti sumus. Quia dat tibi patientiam: *Probatio fidei vestra patientiam operatur.* Sed audi, quomodo det? elaborando paulatim; unde non ait: *Dat, sed Operatur.* Si ulla virtus est, quæ paulatim obtinetur, Patientia est. Quia natura nimium à patiando abhorret, semper repugnat, semper recalcitrat. Et ideo verum est illam denique domari, sed non sine exercitio diuturno, quantumcunque studeas, quantumcunque speculeris, omnesque rationes memoriâ comprehendas, quæ tibi amorem patientiæ ingenerare possint, nunquam eam melius addices quàm exercendo. An non vides, quod dicitur de Christo? *Cum esset Filius DEI;* qui proinde omnia sciebat; *didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam.* Heb. 6. 8. Obedientia hoc loco idem significat, quod Patientia, quia de illâ sui resignatione est sermo, quam Christus ad Crucem habuit, ad austeram & ardua. Hanc verò ut disceret, exercitio opus erat: sic enim cepit illam non utcunque, sed experimento cognoscere, quæ scientia illum reddidit magis erga nos misericordem *ex iis, quæ passus est,* hoc est, misericordem non solum eo affectu, quem habebat prius (nam prius quoque nos suffere-

bat, nobis succurrebat) sed eo affectu, cuius proprium est ad sufferendum, & succurrendum majorem dare promptitudinem, prout contigisse certum in ipso DEI Filio, postquam humanam carnem indutus est. Non est igitur necesse indagare viam facilitorem adipiscendi virtutem. Tu fugas omnes occasiones patiendi, quæris commoditates, quæris applausus, vias, ut omnia tibi pro voto succedant: qui igitur ratione unquam fieri poteris miles Christi? An unquam inventus est, qui inter libros evaderet miles strenuus? Haud sanè, sed inter arma. Hinc est, quòd etiam Principum filii, cum addiscere cupiunt artem militandi, non solum in aciem procedant, sed aliorum more ab infimis militiæ gradibus incipiant, ut ita transcant ad summos. Jam verò an ignoras illud: *Militia est vita hominis super terram.* Job. 7. 1. Itaque magnopere falleris, si eam addisci putes in umbrâ. *Laboras, sicut bonus miles Christi.* Tim. 2. 3. Oportet interesse obsidionibus, adesse assultibus, & patiando adipisci tolerantiam omnium maximam, hoc est, militarem. *Probatio fidei vestra patientiam operatur.*

2. Considera, quantumcunque impenderis laboris, bene impendi patientiæ addiscendæ, cum ista sit virtus illa tam optabilis, in quâ continetur, uti dictum

dictum est, *Omne gaudium*. Et sic mirum esse non debet, quod ipsi tribuatur summum illud elogium: *Patientia opus perfectum habet*. Si habet *omne gaudium*; habet etiam *omne bonum*. Si habet *omne bonum*; igitur & *opus perfectum habet*. Quamvis alia etiam de causa hoc elogium illi convenit, quia Perseverantiam habet. Hæc enim eadem est, quæ æqualiter omnibus operibus perfectionem imponit. Et hæc eadem est, quam patientia sibi vindicat, dum potissimum, quod in perseverando reperitur, impedimentum superat, nempe spiritus inæstimationem, & sensus molestantiam. Ideo bene observa non dicit: *opus perfectum producit, sed: habet*; quia omnes virtutes aptæ sunt perseverantiæ generandæ. Charitas facit, ut facilius perseveras in bono, quod agis, obedientia & humilitas faciunt, ut perseveres, ipsa quoque devotio conducit plurimum ad perseverandū. Patientia verò non generat, si proprie loquamur, perseverantiam, sed habet. Quid enim est demum Patientia, nisi genus quoddam perseverantiæ, sed fortioris, qualis est in persecutione boni ardui? Igitur, ut vides, ipsa *opus perfectum habet*, quia ipsa in se habet coronam. Adeo ut, sive *Opus* intelligas in communi, hoc est, universæ vitæ feriem, quo sensu Christus dicebat: *Opus consumavi, quod dedisti mihi, ut face-*

rem. Jo. 17. 4. Sive *Opus* intelligas in particulari, quo sensu Christus sumptit, cum aggressoribus suis diceret: *Propter quod opus me lapidatis?* Jo. 10. 32. Verissimum semper sit: *Patientia opus perfectum habet*. Quoniam & quoad vitæ totius cursum illa debet esse perseverantia finalis, & quoad reliqua bona opera, quæ sigillatim agis, illa debet esse perseverantia tua ordinaria. Imò Patientia est, sine quâ nullum unquam facies opus proficuum. Quia nec DEUM amare poteris, ut oportet, nec obedire, nec esse humilis, nec in oratione satis devotus sine patientiâ. Ita cum patientia, ut sic dicam, pro omni virtute tibi sit, sine ipsâ nullam habebis virtutem, quæ alicujus sit pretii. Unde fiet, ut multa interdum facias, & repente perdas cuncta, quæ fecisti. Cur? quia patientia tibi deest. Adeo semper est verum, quocumque modo consideres: *Patientia opus perfectum habet*. Itaque animo tuo denuo inculca, quàm bene positus sit omnis labor in illâ comparandâ, nec omitte eam postulare à Domino, qui est *Omne Bonum* nostrum. Et ideo mirum non est, quod etiam dicatur Patientia nostra. *Hic patientia Sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei*. Apoc. 14. 22.

* * *

MAR-